

SFC2021 Program sprijinit din FEDR (Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică), FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM – articolul 21 alineatul (3)

CCI	2021RO16FFPR001
Titlu în limba engleză	Sustainable Development
Titlul în limba (limbile) națională (naționale)	RO - Dezvoltare Durabila
Versiune	1.2
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	C(2022)8703
Data deciziei Comisiei	24.11.2022
Regiunile NUTS (nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică) acoperite de program	RO1 - Macroregiunea Unu RO11 - Nord-Vest RO111 - Bihor RO112 - Bistrița-Năsăud RO113 - Cluj RO114 - Maramureș RO115 - Satu Mare RO116 - Sălaj RO12 - Centru RO121 - Alba RO122 - Brașov RO123 - Covasna RO124 - Harghita RO125 - Mureș RO126 - Sibiu RO2 - Macroregiunea Doi RO21 - Nord-Est RO211 - Bacău RO212 - Botoșani RO213 - Iași RO214 - Neamț RO215 - Suceava RO216 - Vaslui RO22 - Sud-Est RO221 - Brăila RO222 - Buzău RO223 - Constanța RO224 - Galați RO225 - Tulcea RO226 - Vrancea RO31 - Sud-Muntenia RO311 - Argeș RO312 - Călărași RO313 - Dâmbovița RO314 - Giurgiu RO315 - Ialomița RO316 - Prahova RO317 - Teleorman

	RO4 - Macroregiunea Patru RO41 - Sud-Vest Oltenia RO411 - Dolj RO412 - Gorj RO413 - Mehedinți RO414 - Olt RO415 - Vâlcea RO42 - Vest RO421 - Arad RO422 - Caraș-Severin RO423 - Hunedoara RO424 - Timiș RO3 - Macroregiunea Trei RO32 - București-Ilfov RO321 - București RO322 - Ilfov
Fondul (fonduri) vizat(e)	FEDR Fondul de coeziune
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

Cuprins

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate.....	9
Tabelul 1.....	17
2. Priorități.....	27
2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică.....	27
2.1.1. Prioritate: P1. Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.....	27
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor (FEDR).....	27
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	27
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	27
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	29
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	30
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	30
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	30
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	31
2.1.1.1.2. Indicatori.....	31
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	31
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	32
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	32
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	32
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	33
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială.....	33
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	33
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	33
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor (FC).....	35
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	35
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	35
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	36
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	36
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	37
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	37
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	38
2.1.1.1.2. Indicatori.....	38
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	38
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	39
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	39
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	39
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	39
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială.....	39
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	40

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	40
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.6. Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor (FC)	41
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	41
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	41
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	43
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	44
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	44
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	44
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	45
2.1.1.1.2. Indicatori	45
Tabelul 2: Indicatori de realizare	45
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	46
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	46
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	46
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	46
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială	46
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	47
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	47
2.1.1. Prioritate: P2. Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate	48
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)	48
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	48
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	48
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	51
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	51
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	52
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	52
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	52
2.1.1.1.2. Indicatori	53
Tabelul 2: Indicatori de realizare	53
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	53
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	53
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	54
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	54
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială	54
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	54
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	55
2.1.1. Prioritate: P3. Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	56

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice (FEDR)	56
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	56
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	56
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	58
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	59
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	59
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	59
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	60
2.1.1.1.2. Indicatori.....	60
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	60
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	60
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	61
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	61
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	61
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	62
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	62
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	62
2.1.1. Prioritate: P4. Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	63
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR).....	63
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	63
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	63
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	65
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	65
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	66
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	66
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	66
2.1.1.1.2. Indicatori.....	67
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	67
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	67
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	68
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	68
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	68
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	69
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	69
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	69
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FC).....	70
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	70
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	70

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	71
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	71
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	71
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	71
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	72
2.1.1.1.2. Indicatori.....	72
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	72
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	73
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	73
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	73
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	73
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	73
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	74
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	74
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.2. Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta (FEDR)	75
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	75
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	75
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	76
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	76
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	76
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	77
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	77
2.1.1.1.2. Indicatori.....	77
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	77
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	78
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	78
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	78
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	78
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	78
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	79
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	79
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.3. Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FEDR)	80
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	80
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	80
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	81
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	81
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	82

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	82
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	82
2.1.1.1.2. Indicatori	83
Tabelul 2: Indicatori de realizare	83
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	83
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	83
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	83
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	83
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială	84
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	84
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	84
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.3. Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FC)	85
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	85
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	85
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	86
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	87
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	87
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	87
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	88
2.1.1.1.2. Indicatori	88
Tabelul 2: Indicatori de realizare	88
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	88
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	88
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	88
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	89
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială	89
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	89
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	89
2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”	90
3. Planul de finanțare	91
3.1. Transferuri și contribuții (1)	91
Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)	91
Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)	91
Justificare, luând în considerare modul în care aceste quantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU	92
Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)	92
Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)	92
Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare	92
Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)	92
Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)	93

Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare.....	93
3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1).....	93
3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei	93
Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)	93
Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)	93
3.4. Transferuri înapoi (1).....	94
Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani).....	94
Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat).....	94
3.5. Credite financiare pe an.....	95
Tabelul 10: Credite financiare pe an.....	95
3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională.....	96
Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională.....	96
4. Condiții favorizante	97
5. Autorități responsabile de program	112
Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele	112
Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei.....	112
6. Parteneriat.....	113
7. Comunicare și vizibilitate.....	116
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri	118
Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri.....	118
Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare	119
A. Rezumatul principalelor elemente	119
B. Detalii pe tip de operațiune.....	120
C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare	120
1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)	120
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.....	120
3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.....	120
4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.....	120
5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.....	120
Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri	122
A. Rezumatul principalelor elemente	122
B. Detalii pe tip de operațiune	123
Apendicele 3: Lista operațiunilor de importanță strategică planificate însoțită de un calendar	124
DOCUMENTE	125

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Programul Dezvoltare Durabilă (PDD) 2021-2027 este elaborat în acord cu obiectivul Uniunii Europene (UE) de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului și conform cu art. 11, art. 191 și 174 din Tratatul de Funcționare a UE.

În elaborarea PDD s-au avut în vedere: Semestrul European, Recomandările Specifice de Țară (RST) relevante, Programul Național de Reformă, **Rapoartele de Țară (RT) din 2019 și 2020**, precum și nevoile naționale de dezvoltare, inclusiv ale zonelor rurale. PDD va adresa provocările identificate în cadrul celui de-al doilea obiectiv de politică din Regulamentul nr. 1060/2021, ”o Europă mai verde”.

PDD contribuie la transformarea economiei UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă, disociată de utilizarea resurselor, conform obiectivelor **Pactului Verde European (PVE)** și **Planului de acțiune UE privind reducerea la zero a poluării**, ca parte integrantă a PVE. PDD are ca fundament **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României (SNDD) 2030**, document structurat în acord cu Obiectivele pentru Dezvoltare Durabilă (ODD) conform Agendei 2030 a ONU pentru Dezvoltare Durabilă și Concluziilor Consiliului UE și contribuie la obiectivele PVE astfel încât Europa să devină primul continent neutru climatic, iar creșterea economică să fie durabilă și să nu se bazeze pe utilizarea resurselor.

Infrastructura de apă și apă uzată insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele privind calitatea apei potabile și epurarea apelor uzate urbane

România a asumat prin Tratatul de Aderare la UE implementarea **Directivei nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman (DAP)** până la 31 decembrie 2015 și conformarea cu prevederile **Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane (DEAUU)** până la 31 decembrie 2018, cu termen intermediar pentru aglomerările peste 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) în decembrie 2015, termenele nefiind respectate.

Referitor la **conformarea cu DAP**, deși au fost progrese, apa nu îndeplinește criteriile de calitate, în special în zonele mici de aprovizionare, din cauza lipsei sau a deficiențelor serviciilor de alimentare cu apă din punct de vedere cantitativ sau al asigurării continuității serviciului 24 ore/7 zile. **Directiva 2020/2184 privind apa potabilă** (noua DAP) impune investiții suplimentare în infrastructură și în capacitatea de analiză și monitorizare a noilor parametri. Astfel, asigurarea calității apei conform noii directive, monitorizarea calității apei, precum și reducerea decalajului de acces la alimentarea cu apă față de media UE reprezintă o prioritate națională.

Conform ”**Raportului Diagnostic privind apele din România**” (2018) aprox. 4,5 mil. români nu au acces la apă curentă, iar cca.2,5 mil. persoane se alimentează cu apă în regim propriu, din surse nesigure, pentru care nu se poate asigura controlul calității. În plus, așa cum se menționează în **Raportul ECA 12/2017**, o problemă importantă care afectează alimentarea cu apă potabilă este rata ridicată (aprox. 40%) a pierderilor fizice de apă, cu impact negativ asupra calității serviciilor de alimentare cu apă precum și a consumului de resurse de apă.

Conform **datelor Institutului Național de Statistică (INS)** din 2020, populația deservită de **sistemul public de alimentare cu apă** este 13.936.918 persoane, reprezentând 72,4% din populația rezidentă a României.

Concomitent, rezultatele **Raportului privind calitatea apei potabile din 2019** reliefează deficiențele privind alimentarea cu apă și calitatea acesteia, iar **RT din 2020** arată că acțiunile legate de **colectarea apelor uzate** și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt finalizate, fiind necesare măsuri modernizare a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată, respectiv monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape.

În ceea ce privește **epurarea apelor uzate**, conform **datelor INS, în 2020**, 56,0% din populația rezidentă a României avea locuințele conectate la sistemele de canalizare și 54,7% din populația rezidentă a țării era

conectată la sistemele de canalizare prevăzute cu stații de epurare. Deși au fost finanțate proiecte prin Programul Operațional Sectorial Mediu (POSM), Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) și Programul Național Dezvoltare Rurală (PNDR), există încă decalaje în atingerea țintelor asumate prin Tratat. Necesarul total de investiții este evaluat în 2020 la 22,7 mld euro, din care 50,6% pentru apă și 47,5% pentru apă uzată.

Din implementarea POIM și din analizele efectuate rezultă că stagnarea procesului de regionalizare reprezintă un blocaj major în procesul de conformare, fiind necesară consolidarea Autorității Naționale de Reglementare a Serviciilor Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) și îndeplinirea indicatorilor de performanță din contractele de delegare, extinderea și consolidarea operatorilor regionali, inclusiv fuziunea acestora.

Având în vedere decalajul de conformare cu directivele europene și cerințele de raportare, inclusiv în relație cu noua DAP, precum și creșterea consumurilor energetice, investițiile în sectorul apă/apă uzată sunt o prioritate națională strategică și se vor realiza în acord cu Planul Național de Investiții. Totodată, PDD va continua politica de regionalizare în sector și va asigura consolidarea sectorului.

Infrastructura insuficientă de colectare separată, pregătire pentru reutilizare, reciclare și tratare a deșeurilor, nefiind asigurate premisele necesare pentru conformarea cu Pachetul privind Economia Circulară (PEC)

România trebuie să atingă **obiective principale ale PEC** prin măsuri specifice pentru a susține prevenirea, pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor. **RT din 2019 și 2020, precum și Raportul de alertă timpurie pentru România referitor la punerea în aplicare a legislației UE privind deșeurile** subliniază deficiențele României privind reutilizarea, reciclarea și reducerea cantității de deșuri depozitate.

Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) asigură cadrul general de promovare a măsurilor necesare pentru conformare până în 2025. Totodată, **Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor și Planul de Gestionare a Deșeurilor pentru Municipiul București (PJGD/PGDDB)** prevăd obiectivele și țintele din legislația națională actuală și din PEC. Din analiza PJGD/PGDDB rezultă că deficitul de infrastructură vizează extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile, implementarea colectării separate a biodeșeurilor și a fluxurilor speciale din deșeurile municipale și realizarea de instalații noi de tratare și modernizarea celor existente. Instalațiile noi de tratare sunt instalații de sortare, compostare, digestie anaerobă pentru deșeurile colectate separat, instalații integrate de tratare mecano-biologică care vor trata atât deșeurile colectate separat, cât și deșeurile reziduale. Instalațiile de tratare mecano-biologică existente vor fi modernizate pentru a asigura creșterea gradului de valorificare (inclusiv prin tratarea bio-deșeurilor colectate separat, acolo unde este posibil) și conformării cu regulile Malagrotta, fără creșterea capacității inițiale. Referitor la depozitare, PJGD/PGDDB prevăd investiții pentru închiderea a 17 depozite neconforme (AR, BT, BV, CT, GL, MH, SM).

Valoarea totală a investițiilor incluse în PJGD/PGDDB este de 2,373 mld. Euro. Necesitatea de investiții în domeniul gestionării deșeurilor municipale este dublată de nevoia îmbunătățirii guvernantei în sectorul de deșuri. Măsurile de guvernanță referitoare la operaționalizarea deplină a instrumentelor economice și a rolului ANRSC (autoritate de reglementare a politicii tarifare pentru deșeurile municipale) vor fi implementate prin modificarea Legii 101/2006 a serviciului de salubritate a localităților și a Ordinului ANRSC 109/2007 - metodologia tarifelor de salubritate.

Investițiile PDD vizează economia circulară și vor fi în acord cu Strategia privind Economia Circulară, prin operațiuni de promovare a activităților prioritare din ierarhia de gestionare a deșeurilor. PDD răspunde nevoilor de dezvoltare prin investiții noi, continuarea celor demarate pentru gestionarea deșeurilor municipale și prin sprijinirea îmbunătățirii guvernantei în acest sector. Investițiile pentru gestionarea deșeurilor municipale includ investiții pentru colectarea separată a deșeurilor, instalații de tratare a deșeurilor colectate separat, precum și închiderea de depozite neconforme.

Nivel limitat al resurselor pentru asigurarea managementului adecvat și măsurilor pentru protejarea și refacerea naturii

În România, ariile naturale protejate sunt clasificate în: arii protejate de interes național (Parcuri Naționale, Parcuri Naturale, rezervații etc), arii protejate de interes comunitar (situri Natura 2000) și de interes internațional (situri Ramsar, Rezervații ale Biosferei etc). Cele mai numeroase sunt **siturile Natura 2000**, desemnate la nivel european conform **Directivei 92/43 din 1992 privind Conservarea Habitadelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbaticice (Directiva Habitate) și Directivei 79/409 din 1979 modificată prin Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbaticice (Directiva Păsări)**, pentru care trebuie să existe planuri de management (PM) cu asigurarea resurselor financiare pentru implementare. Rețeaua națională Natura 2000 este formată din 606 situri: 435 Situri de Importanță Comunitară (SCI) și 171 Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA), ceea ce reprezintă 22,8% din suprafața teritoriului național (6.058.681 ha), din care 4.650.181 ha SCI-uri și 3.874.645 ha SPA-uri, cu o suprapunere de 2.466.849 ha. Sunt aprobate PM pentru 310 situri Natura 2000 (pentru 224 SCI și 86 SPA), respectiv cca. 51% din situri.

Managementul ariilor naturale protejate se realizează de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP) și entități terțe care dețin calitatea de administrator în baza contractelor de administrare încheiate cu ANANP. Investițiile în sectorul biodiversitate vor ține seama și de aspectele menționate în RT din 2019, unde au fost identificate nevoile de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea. Un aspect important în managementul ariilor naturale protejate este capacitatea insuficientă a administratorilor ariilor protejate și a autorităților de a lua decizii și a derula activități specifice privind măsurile de conservare.

România a elaborat **Cadrul Prioritar de Acțiune (CPA)**, care oferă imaginea de ansamblu privind măsurile necesare și nevoile de finanțare pentru punerea în aplicare a rețelei Natura 2000 la nivel național și a infrastructurii ecologice asociate în vederea atingerii obiectivelor de conservare la nivel de sit.

Investițiile vor avea în vedere obiectivele **Strategiei UE pentru biodiversitate 2030**, care este parte a PVE, deși realizarea obiectivelor acesteia reprezintă o provocare majoră. De asemenea, PDD vizează menținerea și refacerea ecosistemelor degradate (împăduriri, coridoare ecologice etc.) situate în afara ariilor naturale protejate, continuând acțiunile finanțate prin POIM. Dacă prin POIM experiența limitată în derularea proiectelor de acest tip, precum și complexitatea pregătirii acestora a determinat întâzieri în accesarea finanțării, pentru PDD portofoliul de proiecte este identificat și va permite implementarea în ritm accelerat.

PDD va continua să sprijine elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate, elaborarea și implementarea de planuri de acțiune pentru specii, dezvoltarea de măsuri specifice de cunoaștere, monitorizare și conservare a diversității biologice, acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate și măsuri de capacitate administrativă.

Protecția biodiversității se va realiza și în cadrul celorlalte priorități de finanțare din PDD sau alte programe, care vor promova proiecte bazate pe infrastructura verde și serviciile oferite de ecosisteme, în acord cu evaluarea impactului asupra mediului, toate investițiile contribuind la țintele privind combaterea declinului biodiversității asumate în Cadrul Financiar Mutianual.

Măsuri insuficiente pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor pentru a asigura o contribuție eficientă la realizarea obiectivelor UE privind calitatea aerului

Conform **Directivei 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directivei (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici (Directiva NEC)**, statele membre au obligația de a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea calității aerului, de a raporta CE asupra calității aerului și de a elabora un Program Național de Control al Poluării Atmosferice (PNCPA).

Raportul de Țară din 2019 privind punerea în aplicare a politicilor de mediu ale UE subliniază că au fost identificate deficiențe grave și structurale în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România și raportate Comisiei Europene (CE) și, în realitate, situația ar putea fi mult mai gravă decât cea raportată efectiv. Astfel, CE consideră că are importanță capitală modernizarea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului și sprijinirea raportării în timp util a datelor privind calitatea aerului.

Conform **Legii nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător**, prin Sistemul Național de Evaluare și Gestionare Integrată a Calității Aerului (SNEGICA) se asigură cadrul organizatoric, instituțional și legal de cooperare a autorităților și instituțiilor publice cu competențe în domeniu în scopul evaluării și gestionării calității aerului înconjurător și include Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA).

Îmbunătățirea evaluării calității aerului implică creșterea numărului de puncte de măsurare din RNMCA (cu asigurarea echipamentelor corespunzătoare, pentru toți poluanții, conform directivelor relevante) și îmbunătățirea inventarului emisiilor de poluanți. Astfel, investițiile realizate prin POIM privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii evaluării naționale a calității aerului vor fi completate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de control și asigurare a calității datelor și de raportare a RO către CE.

Slaba cunoaștere a situației privind siturile contaminate și risc crescut asupra sănătății umane și a mediului

Strategia UE privind solul pentru 2030 - Valorificarea beneficiilor solurilor sănătoase pentru ființele umane, alimentație, natură și climă prevede nevoia identificării siturilor contaminate și întocmirea unui inventar și a unui registru al acestor situri. Comunicarea COM (2021)400 - Calea către o planetă sănătoasă pentru toți - Plan de acțiune al UE: „Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului” menționează că este crucial ca statele membre să-și stabilească registre pentru siturile potențial contaminate, să intensifice eforturile pentru remedierea acestora și să dezvolte criterii de prioritizare a decontaminărilor.

Directiva 2/2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE), transpusă în legislația națională prin OG nr. 4/2010, prevede instituirea unei infrastructuri pentru informații spațiale în Europa pentru a sprijini politicile comunitare de mediu și politicile sau activitățile care pot avea un impact asupra mediului.

Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România (HG nr. 683/2015) precizează posibila existență a unui număr de 1393 situri contaminate și potențial contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri potențial contaminate. Urmare **Legii nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate**, lista realizată conform Strategiei Naționale și PNGSC din România trebuie să fie reactualizată pe baza **metodologiei de inventariere și investigare aprobate prin Ordinul comun de ministru Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)/Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) nr.1423/3687/2020**.

Astfel, sunt necesare măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului, inclusiv realizarea unei baze de date și sistem GIS interoperabil cu programul INSPIRE pentru a se putea realiza, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în acord cu **metodologia de remediere a siturilor aprobată prin Ordin comun de ministru MMAP/MDLPA nr. 267/346/2021**.

Grad insuficient de prevenire, adaptare și răspuns la efectele schimbărilor climatice

RT din 2020 evidențiază că frecvența mare a fenomenelor meteorologice extreme a provocat daune materiale. În ultimele două decenii, România a fost afectată de inundații, inclusiv în zona costieră, precum și de secete severe care, cel mai probabil, sunt rezultatul schimbărilor climatice.

Conform RT realizat de Direcția Generală Mediu din cadrul CE “Evaluarea din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE - RT - România”, România înregistrează întâzieri în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice, prevenirea inundațiilor și a altor pericole naturale.

De asemenea, **la nivel național a fost dezvoltată o analiză a fiecărui risc**, cu ajutorul unor scenarii relevante și a indicatorilor de impact specifici. Procesul de evaluare a riscurilor la nivel național a fost derulat conform **Deciziei nr 1313/2013/UE privind Mecanismul de Protecție Civilă al UE, metodologiei de evaluare a riscurilor la nivel național și datelor istorice cu privire la impactul fiecărui**

risc, precum și evaluărilor elaborate la nivelul instituțiilor relevante.

Pe baza evaluării naționale a riscurilor a fost elaborat și aprobat **Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (PNMRD)**.

În acord cu PNMRD, **teritoriul României este expus inundațiilor de amploare, episoadelor de secetă extremă exacerbate în contextul schimbărilor climatice, fiind afectat, totodată, de eroziune costieră, incendii de pădure, cutremure și epidemii**. Nevoia de investiții în vederea diminuării vulnerabilității comunităților în contextul schimbărilor climatice și asigurării unei societăți reziliente în fața dezastrelor și adaptată la realitatea operațională reprezintă în continuare o necesitate stringentă pentru România.

Referitor la **inundații**, pe baza pericolelor de inundații și a hărților de risc de inundații, elaborate conform **Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (Directiva Inundații)**, Administrația Națională "Apele Române" (ANAR) a elaborat Planuri de Management a Riscului de Inundații (PMRI) pentru toate cele 11 Administrații Bazinale de Apă și fluviul Dunărea. Conform PMRI, măsurile privind gestionarea inundațiilor urmăresc 5 direcții: prevenire, protecție, pregătire, conștientizarea riscului la inundații, refacere/reconstrucție. Ciclul II PMRI este în curs de elaborare și iau în considerare impactul posibil al schimbărilor climatice asupra apariției inundațiilor.

Acțiunile și investițiile PDD se vor baza pe hărțile de risc la inundații și pe măsurile identificate în PMRI.

Pe fondul creșterii frecvenței și intensității fenomenului de **secetă**, România depune eforturi pentru dezvoltarea și implementarea planurilor de management a secetei bazate pe soluții de evaluare a riscului și măsuri care trebuie aplicate, în contextul Directivei Cadru Apă, ca parte a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice (PMBH).

În România, temperatura medie anuală a aerului a crescut cu 0,6 ° C în ultimii 100 de ani. Proiecțiile privind gradul de severitate a secetei arată că în România secetele vor fi din ce în ce mai intense, în condițiile încălzirii globale, mai ales pentru bazine hidrologice din sudul, sud-estul și estul țării (<600 m³ de apă/ha– seceta pedologică extremă și severă). Pentru viitorul apropiat (2021-2050), la nivelul României, rezultatele experimentelor numerice cu modele climatice indică, față de intervalul de referință (1961-1990), o creștere medie a temperaturii lunare în cea mai caldă luna a anului cu peste 4°C și o reducere medie a cantității lunare de precipitații în timpul verii de până la 15%.

Conform **PNMRD și Master Planului privind protecția și reabilitarea zonei costiere**, în condițiile schimbărilor climatice, întreg cordonul litoral românesc al Mării Negre este supus fenomenului de **eroziune costieră** ca urmare a transformărilor suferite în dinamica costieră. Totodată, protejarea zonei costiere, contribuie la dezvoltarea unui mediu corespunzător creșterii valorii conservative a habitatelor marine aferente, în linie cu obiectivele **Directivei-cadru 2008/56 „Strategia pentru mediul marin”**. În acest context, continuarea implementării proiectului de stopare a fenomenelor distructive generate de eroziune, ca măsură de protecție și reducere a vulnerabilității ariilor naturale existente de-a lungul litoralului Marii Negre, parte din ele unice în Europa, reprezintă pentru România o prioritate evidentă pentru următoarea perioadă, considerând foarte importantă finalizarea investițiilor demarate, în conformitate cu documentul strategic privind dinamica și protecția liniei țărmului românesc.

În ceea ce privește **managementul riscurilor**, conform Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice (HG nr. 739/2016), **Strategiei de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) pentru perioada 2016-2025** (HG 951/2016) și **PNMRD**, obiectivul fundamental este protejarea sănătății cetățenilor împotriva impactului calamităților, prin consolidarea sistemului național de management al situațiilor de urgență. Strategiile naționale sunt în acord cu Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (6521/21) și **Decizia nr.1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii și pe Strategia de securitate internă a UE în acțiune: cinci pași către o Europă mai sigură**. Concomitent, față de obiectivele identificate în documente strategice menționate, în ultimii 2 ani se observă creșterea fenomenelor periculoase ca urmare a schimbărilor climatice.

Necesarul de investiții în managementul riscurilor este aprox 2,3 mld. Euro, din care POIM a asigurat aprox. 900 mil. euro. Analiza investițiilor realizate, precum și cea socio-economică a reliefat necesitatea asigurării unei societăți reziliente la riscuri și dezastre, adaptată la realitatea operațională, prin acțiuni de prevenire, adaptare și răspuns care să eficientizeze intervențiile în situații de urgență prin investiții

complementare celor existente în infrastructură, tehnică și asigurarea capabilității de comunicații.

România și-a stabilit obiectivele, țintele și contribuțiile menite să îndeplinească obiectivele UE privind schimbările climatice, respectiv în domeniul energiei din surse regenerabile și al eficienței energetice, precum și nivelul de interconectivitate a rețelelor electrice prin Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC).

Îmbunătățirea eficienței energetice

Raportul Comisiei privind progresul înregistrat de statele membre în implementarea Directivei privind eficiența energetică reliefează că România înregistra în anul 2018 doar 23% din economiile de energie necesare pentru atingerea țintelor fixate, precum și faptul că investițiile în eficiența energetică sunt scăzute.

Potrivit PNIESC, România trebuie să ajungă la o reducere anuală echivalentă cu cca. 1,83 Mtep în 2030 comparativ cu media consumului final înregistrat în perioada 2016-2018, această reducere urmând să fie rezultatul unor noi măsuri obligatorii de eficientizare a consumului în perioada 2021-2030.

Conform **Planului Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE IV)**, în industrie au fost economii echivalente de 1,330 Mtep în 2014-2020 (o reducere anuală de 0,190 Mtep). Potrivit PNIESC, sectorul industrial trebuie să atingă un ritm anual de economie de energie de cca. 0,6 Mtep în perioada 2021-2030. Corespunzător PNIESC, în ponderea consumului final de energie în industrie (28% în 2017) o contribuție importantă o au companiile cu un consum final mai mare de 1.000 tep/an (peste 770 de companii).

Conform proiecțiilor PNIESC, pentru a atinge ponderea de energie din surse regenerabile de 30,7% în 2030, va fi necesară instalarea unor capacități adiționale de peste 5.000 MW din surse solare. În acord cu datele Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), în 2020, România avea instalate capacități de producere a energiei din sursă solară echivalente cu o putere de 1.362 MW.

Astfel, PDD va suține proiecte privind eficiența energetică în industrie, inclusiv prin producerea descentralizată a energiei electrice din surse regenerabile pentru consumul propriu al IMM-urilor și întreprinderilor mari.

Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice

Conform **Anexei D a RT din 2019** investițiile în sistemele de încălzire centralizată pentru îmbunătățirea serviciilor de încălzire și dezvoltarea sistemelor de răcire centralizată pot contribui în mod semnificativ la creșterea eficienței energetice și pot sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de CO₂.

Sistemele centralizate de termoficare din România au grad scăzut de eficiență, înregistrând pierderi în rețeaua de transport și distribuție, acestea generând costuri ridicate, mai ales în contextul liberalizării pieței de energie și a exploziei prețului la gaze naturale și energie electrică. Această situație necesită măsuri de creștere a eficienței energetice prin reabilitarea și extinderea la nivelul rețelelor termice de transport și distribuție a energiei termice.

Prin PNIESC România își propune înlocuirea unei importante capacități pe bază de resurse cu emisii crescute (ex. cărbune) cu centrale noi, eficiente și cu emisii reduse, pe bază de gaz natural. Conform **Raportului privind evaluarea potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente**, potențialul a fost evaluat în mediul urban la 80,3 PJ. În 2015, același potențial a fost estimat la 86,4 PJ, din care doar 43,2 PJ a fost realizat.

Creșterea ponderii de energie din surse regenerabile

RT 2020 subliniază că producția de energie electrică rămâne sursa cea mai importantă de emisii de gaze cu efect de seră (GES). Deși noile capacități de producție de energie (în special electrică) din surse

regenerabile au dus la scăderea emisiilor, sectorul energetic genera 30% din totalul emisiilor de GES în 2017.

Conform Directivei 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, combustibilii din biomasă ar trebui transformați în energie electrică și căldură într-un mod eficient, iar energia geotermală generează emisii reduse comparativ cu combustibilii fosili. În **PNIESC** sunt prevăzute măsuri specifice pentru promovarea utilizării energiei din biomasă, întrucât consumul final brut de energie din surse regenerabile utilizată în sectorul de încălzire/racire este preconizat a crește cu 24% în perioada 2021 – 2030, având în vedere disponibilitatea surselor de biomasă, cu respectarea criteriilor de durabilitate.

Astfel, PDD vizează atingerea țintelor SRE asumate prin PNIESC prin producerea energiei din surse mai puțin utilizate, precum biomasa/biogaz și sursele geotermale.

Sisteme și rețele inteligente de energie electrică

În acord cu **Strategia Energetică (SE)** a României, transportul și distribuția de energie vor fi modernizate, digitalizate și adaptate la cerințele infrastructurii de tip Smart Grid. Dezvoltarea rețelilor energetice inteligente trebuie să se realizeze în jurul următoarelor principii: digitalizare, automatizare, impact redus asupra mediului înconjurător, securitate și flexibilitate.

Raportul ANRE din 2020 privind stadiul implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei arată că a fost realizat doar 15% din țintele asumate pentru orizontul anului 2028 (45% dintre clienții finali ar urma să beneficieze de sisteme de contorizare inteligentă).

Prin **Directiva 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE**, statele membre sunt obligate să asigure introducerea unor sisteme de contorizare inteligentă care pot face obiectul evaluării din punct de vedere economic a costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață și pentru consumatorii finali. România a inițiat o introducere sistematică a sistemelor de contorizare inteligentă pe 8 mai 2019 prin **Decizia nr. 778/2019 a Președintelui ANRE**. Se urmărește atingerea unei rate de 100% de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național, până cel târziu în anul 2027, obiectiv asumat și prin PNRR, fără a fi alocate însă resurse pentru susținerea acestor investiții.

Conversia, modernizarea și extinderea rețelilor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon

Conform **PNIESC și în concordanță cu Strategia UE a hidrogenului**, vectorul energetic reprezintă un element cheie pentru realizarea tranziției energetice, fiind indispensabil pentru atingerea obiectivului neutralității climatice în perspectiva anului 2050.

PNIESC prevede că, în contextul interacțiunii cu obiectivele de decarbonare, segmente incipiente precum contribuția combustibililor alternativi (ex. hidrogenul) vor putea fi accelerate prin măsuri dedicate prin încurajarea cercetării și proiectelor demonstrative. Pentru aceasta, România are în vedere utilizarea infrastructurii existente de metan pentru transportul și distribuția de hidrogen, prin injectarea hidrogenului în rețeaua publică de gaze naturale. România își propune realizarea unei analize privind posibilitatea injectării de hidrogen sub formă de gaz de sinteză din SRE (după ce este adus la standard de metan prin reacția cu CO₂) în sistemele de transport/distribuție a gazelor naturale.

PDD va contribui la îndeplinirea acestor obiective prin acțiuni specifice vizând modernizarea rețelilor de transport și distribuție a gazelor naturale, astfel încât infrastructura de rețea să poată permite creșterea graduală a concentrației de hidrogen, până standardul de 100%, prin soluții tehnice care să faciliteze o abordare în etape, pentru a stimula decarbonarea, într-un grad cât mai ridicat, în cadrul investițiilor realizate în acest domeniu, contribuind concomitent la eficiența energetică a rețelei, la securitatea energetică și la integrarea pe piața regională.

Abordarea utilizării Investiției Teritoriale Integrate (ITI)

Proiectele promovate în cadrul ITI vor răspunde obiectivelor stabilite în strategiile acestora și obiectivelor și criteriilor de eligibilitate stabilite prin PDD. Detaliile vor fi stabilite la nivel de ghid, fiind acordate puncte suplimentare proiectelor care fac parte din ITI.

Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD)

PDD va continua abordarea POIM referitoare la SUERD, contribuind la implementarea primilor doi piloni.

Se are în vedere acordarea de puncte suplimentare proiectelor localizate în cele 12 județe riverane Dunării (Caraș-Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța) pe baza criteriilor suplimentare privind modul în care proiectele contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Referitor la **complementarități cu alte programe sau fonduri**, va exista mecanismul de coordonare stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat (AP) și va asigura coerența intervențiilor, urmărind complementaritățile și sinergiile reliefate în fazele de programare.

Comitetul de Coordonare pentru Managementul AP va asigura, pe parcursul implementării, coordonarea strategică și complementaritatea măsurilor programelor finanțate din fonduri europene, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/instrumente naționale și europene, inclusiv cu IPA/CBC, ENI/CBC.

Complementaritatea cu Programul Asistența Tehnică (POAT) este avută în vedere. PDD va acorda sprijin (parte integrantă din proiecte sau proiecte dedicate) pentru a îmbunătăți capacitatea actorilor responsabili pentru implementarea acțiunilor, contribuind astfel la obiectivele programului, iar aspectele orizontale (achizițiile publice, ajutorul de stat, prevenirea fraudei, corupției etc) vor fi susținute exclusiv prin POAT.

Guvernanța PDD

Autoritatea de Management (AM) a Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 va îndeplini funcția de AM pentru PDD.

Cadrul instituțional pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate, o descentralizare a implementării și apropierea de beneficiari. Totodată, se au în vedere acțiuni de îmbunătățire a capacității AM, în acord cu Planul de Acțiune pentru Consolidarea Capacității Administrative 2021-2027, iar în ceea ce privește calitatea proiectelor este vizată evaluarea și verificarea proiectelor în faza de pregătire (prin sprijinul JASPERS și altor servicii de consultanță), precum și sprijinirea beneficiarilor privind pregătirea și implementarea proiectelor (ex. pentru proiectele generatoare de venit se va simplifica ACB prin utilizarea flat rate, îmbunătățirea sistemului MySMIS).

Funcția contabilă va fi îndeplinită de Autoritatea de Certificare și Plată, structură în cadrul Ministerului Finanțelor, iar funcția de audit va fi îndeplinită de Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României.

Pe parcursul implementării, AM va sprijini beneficiarii de fonduri europene care întâmpină dificultăți în derularea procedurilor de atribuire sau în executarea contractelor prin programul de pregătire financiară din asistență tehnică. Selecția proiectelor va beneficia de criterii care recompensează soluțiile verzi în cazul unor apeluri competitive de propuneri. Aceste criterii vor fi adaptate la natura intervenției și vor fi aplicate pe cât posibil în toate obiectivele specifice care se potrivesc cu achizițiile ecologice. Concomitent, criteriile de selecție vor respecta principiul DNSH și principiul dezvoltării durabile (ex. soluții bazate pe natură, imunizare la schimbările climatice, achiziții publice strategice).

În scopul promovării transparenței, va fi avută în vedere utilizarea ținută a pactelor de integritate, în cadrul unor proiecte importante, cu luarea în calcul a lecțiilor învățate din aplicarea în România a programului pilot al CE și a prevederilor legislației.

[1] link-urile documentelor strategice sau legislative invocate sau datelor INS se regăsesc în anexă.

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Tabelul 1

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>	<p>RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Investițiile vor viza realizarea obiectivelor europene comune din pachetul “Energie curată pentru toți europenii”, Primul Principiu al Eficienței Energetice și Obiectivul 7 de Dezvoltare Durabilă al ONU: Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern. Conform RT din 2019 investițiile în eficiența energetică rămân scăzute în ciuda stimulentei din partea statului. Pentru îndeplinirea obiectivului UE 2030 de eficiență energetică de 32,5%, trebuie atrasă o cotă mai mare de finanțare privată. În PNIESC, România a indicat o nevoie totală de investiții de aprox. 22 mld EUR în domeniul energiei și climei pentru perioada 2021-2030 ceea ce evidențiază contribuția esențială pe care fondurile europene derulate prin PDD, o vor avea în aceste sectoare. În scopul atingerii țintelor comune la nivelul Uniunii, România și-a propus prin intermediul PNIESC:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990; • Creșterea ponderii de energie din surse regenerabile în consumul final până la 30,7% în 2030; • Scăderea consumului final de energie cu 40,4% în 2030; <p>De asemenea, conform SE sunt asumate cinci obiective strategice fundamentale, respectiv: imperativele de securitate energetică, de asigurare a competitivității economiei, respectiv de tranziție a sectorului energetic către un model de dezvoltare sustenabilă, sprijinite pe fundamentul</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>unei bune guvernante a sectorului energetic și urmărind asigurarea energiei pentru toți consumatorii și suportabilitatea ei prin reducerea sărăciei energetice și protecția consumatorilor vulnerabili. Investițiile în energie regenerabilă în întreprinderile mari va determina scăderea pierderilor din rețea (Consum Propriu Tehnologic), aceasta fiind măsură de îmbunătățire a eficienței energetice cuprinsă în planurile actuale (PNAEE IV). PDD va contribui și la conformarea IMM-urilor și a întreprinderilor mari inclusiv la obligațiile recent introduse prin Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor care prevede că, începând cu 2021, energia consumată într-o clădire trebuie să provină minimum 30% din surse regenerabile, inclusiv cu energie din surse regenerabile produsă la fața locului sau în apropiere, pe o rază de 30 de km față de coordonatele GPS ale clădirii</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>	<p>RSO2.2. Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta</p>	<p>Conform SE, România își propune să contribuie echitabil la atingerea țintelor comune europene pentru anul 2030, decreștere a ponderii SRE în consumul brut de energie finală la 27%, creștere a eficienței energetice cu 27% sau 30% și reducere a emisiilor de GES cu 40% față de 1990. De asemenea, conform PNIESC pentru atingerea nivelului de ambiție cu privire la ponderea energiei din surse regenerabile de 30,7% în anul 2030, România va dezvolta capacități adiționale de SRE de aproximativ 6,9 GW comparativ cu anul 2015. Pentru încurajarea și diversificarea surselor de energie, în perioada 2014-2020, au fost implemente scheme de ajutor de stat privind investițiile destinate promovării producției de energie din</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>surse regenerabile mai puțin exploatare (biomasă, biogaz, geotermal). Aceste scheme au vizat creșterea cu 60 MW a capacității instalate de producere a energiei electrice și energiei termice din biomasă, biogaz și resurse geotermale. Astfel, este necesară continuarea investițiilor în capacități de producere a energiei electrice și energiei termice din biomasă, biogaz și resurse geotermale pentru atingerea țintelor privind producerea energiei din surse regenerabile, în special pentru UAT-uri. Investițiile se vor realiza în conformitate cu legislația de mediu, iar utilizarea biomasei va avea la bază deșeurile și reziduurile de biomasă care pot fi extrase într-o manieră durabilă, fără impact negativ asupra mediului. Se are în vedere și Directiva 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, conform căreia combustibilii din biomasă ar trebui transformați în energie electrică și căldură într-un mod eficient, pentru a maximiza securitatea energetică și reducerile emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și pentru a limita emisiile de poluanți atmosferici și pentru a reduce la minimum presiunea exercitată asupra resurselor limitate de biomasă. De asemenea, Directiva prevede că energia geotermală este o sursă regenerabilă locală importantă de energie, care generează de obicei emisii mult mai reduse decât combustibilii fosili, iar anumite tipuri de centrale geotermale produc emisii apropiate de zero.</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor</p>	<p>RSO2.3. Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene</p>	<p>Prin selectarea acestui obiectiv specific România dorește să contribuie la modernizarea pieței naționale de energie ca parte integrantă a pieței de energie europeană și la realizarea obiectivelor</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
<p>verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>		<p>PNIESC, inclusiv cel de atingere a unui grad de interconectare a sistemelor de transport a energiei electrice de 15% până în 2030. Implementarea infrastructurii inteligente reprezintă un pas intermediar esențial pentru asigurarea flexibilității sistemului energetic, care oferă beneficii tangibile atât pentru operatorii cât și pentru utilizatorii finali. Rețelele inteligente vor facilita tranziția consumatorului către postura de prosumator, ce injectează în rețea propria producție de energie. Interacțiunea dintre rețelele de energie electrică, internet și rețelele de comunicații se va amplifica, favorizând câștiguri de eficiență energetică și de flexibilitate, inclusiv prin optimizarea curbei de sarcină a SEN. Dezvoltarea unei rețele inteligente de electricitate presupune investiții în primul rând în modernizarea, digitalizarea și automatizarea rețelelor existente, având ca scop îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților deserviți, respectarea standardelor de performanță și calitate a energiei distribuite, prin utilizarea echipamentelor din categoria Best Available Technology și respectarea principiului Do No Significant Harm (DNSH). Totodată, prin SE România își propune dezvoltarea unei economii centrate în jurului hidrogenului, cu accent pe producția, transportul și utilizarea hidrogenului obținut din surse regenerabile de energie, în vederea acomodării acestuia în procesele industriale, sectorul rezidențial. PNRR fixează obiective ambițioase în ceea ce privește hidrogenul vizând prin componenta de reformă dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare de producție și utilizare integrată a hidrogenului verde și revizuirea legislației pentru utilizarea echipamentelor</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		hydrogen-ready. Mai mult, prin modificarea cadrului legislativ și de reglementare, aparatele și echipamentele pregătire pentru hidrogen vor fi obligatorii cu 1 ianuarie 2026 pentru toate instalațiile noi. În plus, noile capacități flexibile și eficiente pe gaz, ce ar urma să înlocuiască instalațiile pe bază de combustibili fosili solizi, vor fi pregătite pentru folosirea gazelor verzi.
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice	Conform RT din 2020, România este printre țările UE care sunt cel mai expuse inundațiilor de amploare, 13% din suprafața țării reprezentând zone inundabile, România fiind în perioada 2002-2012 printre țările din UE cu cel mai mare număr de decese cauzate de inundații și cu cele mai multe locuințe deteriorate, costurile fiind de 3,6 mld EUR. Investițiile pentru gestionarea inundațiilor viitoare identificate în planurile de management al riscului de inundații se ridică la aproximativ 3,7 mld. EUR. În absența unor politici privind schimbările climatice, clima se va schimba în mod considerabil în următorii 50-100 de ani, ceea ce va duce la o pierdere de aproximativ 8-10% din PIB-ul pe cap de locuitor în România până în 2100. Conform Evaluării riscului de dezastre la nivel național, inundațiile și seceta sunt printre cele mai frecvente riscuri, din cele 10 tipuri de hazarduri supuse evaluării naționale, din lista riscurilor recunoscute de legislația românească, pe baze istorice, ca fiind probabile să aibă loc pe teritoriul României. Evaluarea riscului la inundații a evidențiat că eroziunea costieră este un tip de risc în sine care generează pagube de mediu, sociale și economice în contextul schimbărilor climatice și a creșterii frecvenței și intensității inundațiilor tip

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>flash-floods. Dintr-o lungime de 30,54 km a fâșiei propusă a fi protejată și reabilitată perioada 2014-2020, se estimează că 70% va fi realizat prin măsurile pentru acoperirea cu nisip și stabilizarea plajelor, respectiv remodelarea porțiunilor de plajă submerse sau emerse, cu scopul de a stabili linia țărmului și de a o face mai rezistentă la eroziune, restul trebuind continuate. Astfel, este necesară continuarea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, managementul riscurilor și creșterea rezilienței la dezastre, ce vizează măsuri orientate spre managementul principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice. Se urmărește reducerea daunelor economice, sociale și asupra mediului cauzate de producerea riscurilor accentuate de schimbări climatice, în principal a celor provocate de inundații, eroziune costieră și secetă. Se au în vedere măsuri care contribuie atât la prevenirea efectelor negative generate de schimbările climatice, cât și la măsuri de atenuare a impactului acestor efecte.</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>	<p>RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor</p>	<p>În acord cu raportarea MMAP, situația conformării cu DEAUU era: - Gradul de colectare a apelor uzate – 86,65% în aglomerările cu populația echivalentă mai mare de 10.000 l.e. și 66,15% în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e. - Gradul de epurare a apelor uzate – 83,947% în aglomerările cu populația echivalentă mai mare de 10.000 l.e. și 63,58% în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e. România continuă să aibă cel mai slab nivel de conformare cu DEAUU din UE, fiind lansată deja o procedură de infringement în Cauza 2018/2019 pentru aglomerările cu peste 10 000 l.e. În ceea ce privește conformarea cu DAP apa nu</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>îndeplinește în totalitate criteriile de calitate, în plus trebuie avute în vedere noua DAP prin care au fost impuși parametri suplimentari de calitate, cerințele minime pentru materialele în contact cu apa și accesul la apă. Sectorul de apă și apă uzată are rol semnificativ în contextul PEC, sprijinind obiectivele UE de realizare a neutralității climatice, de protecție a ecosistemelor și de eliminarea a poluării. Totodată, contribuie la economia circulară prin reutilizarea nămolurilor de epurare și prin producția de energie din surse regenerabile. În acest context, gradul redus de conectare a populației la sisteme de apă și de canalizare în comparație cu media UE, disparitățile teritoriale (în special urban-rural) și decalajele semnificative de conformare reprezintă priorități fundamentale la nivel național. Datele statistice indică o creștere a procentului populației cu acces la facilități de alimentare cu apă, canalizare și stații de epurare conforme, însă o parte importantă a populației încă nu este conectată la aceste sisteme. Astfel, nevoia de investiții pentru conservarea resurselor de apă prin îmbunătățirea soluțiilor de tratare, reducerea pierderilor tehnologice legate de procesul de tratare și reducerea pierderilor de pe rețelele de transport și distribuție prin optimizarea acestora, pentru conectarea populației la sisteme de alimentare cu apă conforme, precum și pentru asigurarea de sisteme de colectare și epurare a apelor uzate din aglomerările rămase este încă foarte mare. Investițiile sunt necesare totodată și pentru atingerea sau menținerea stării bune a corpurilor de apă.</p>
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse	RSO2.6. Promovarea tranziției la o economie	RT din 2019 și 2020 și Raportul de alertă timpurie

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	<p>pentru România subliniază deficiențele României privind reutilizarea, reciclarea și reducerea cantității de deșuri depozitate deșeurilor. În RT din 2020 se precizează că se înregistrează o rată scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și rate ridicate de depozitare a deșeurilor (70 %) contrar ierarhiei deșeurilor și obiectivelor de reciclare stabilite la nivelul UE și a obiectivelor stabilite prin PEC. Ratele de reciclare stagnează din 2013, iar rata de co-incinerare a crescut la 4 %.</p> <p>Deși au fost înregistrate progrese, infrastructura existentă de pregătire pentru reutilizare, colectarea separată a deșeurilor și tratarea acestora este insuficientă pentru asigurarea conformării cu obiectivele de pregătire pentru reutilizare și reciclare. Situația este similară și în cazul infrastructurii pentru tratarea deșeurilor reziduale, care este insuficientă, iar marea majoritate a instalațiilor existente de tratare mecano-biologică nu asigură conformarea cu regulile Malagrotta (partea de tratare mecanică asigurând doar mărunțirea și separarea fracției biologice, fără extragerea deșeurilor în vederea valorificării materiale și energetice). Investițiile ce vor fi promovate în cadrul acestui obiectiv specific, necesare în vederea conformării, identificate în PJGD/PGDMB, urmăresc colectarea separată a fluxurilor de deșuri, tratare în vederea valorificării materiale a deșeurilor, precum și modernizarea instalațiilor existente. Tipul și capacitățile instalațiilor de tratare sunt astfel stabilite încât să asigure îndeplinirea obiectivului de pregătire pentru reutilizare și reciclare de 65% și a obiectivului de reducere la 10% a cantității depozitate, care trebuie atinse în anul 2035. În paralel cu noile investiții, va</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		fi continuată implementarea măsurilor de guvernare în sector prevăzute în PNGD, precum și consolidarea capacității instituționale a MMAP și ANRSC.
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>	<p>RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>	<p>Investitiile realizate in cadrul acestui obiectiv specific vizează continuarea asigurării suportului financiar pentru elaborarea de noi PM atât pentru siturile Natura 2000 fără plan de management la finalul POIM, în ordinea cronologică a declarării acestora, cât și pentru ariile protejate la nivel național, prioritate având cele care se află în zonele unde se vor dezvolta proiecte de investiții în infrastructură, precum și pentru planurile de acțiune pentru specii și capacitate administrativă. În acest fel, se va asigura identificarea și implementarea unor obiective specifice de conservare adecvate care să permită implementarea acestor investiții cu un impact minim asupra ariilor și speciilor protejate. Instrumentele pentru monitorizarea calității aerului sunt insuficiente, din punct de vedere al acoperirii teritoriale cu stații de monitorizare și din punct de vedere al parametrilor monitorizați. Au fost identificate deficiențe grave și structurale în datele privind calitatea aerului măsurate de rețeaua de monitorizare din România și raportate CE, aspecte semnalate în Rapoartele CE referitoare la politicile de mediu din 2019 și 2020. Astfel, se impune continuarea dotării RNMCA în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului, în acord cu prevederile Directivei 2008/50/EC și Directivei INSPIRE. Măsurile privind siturile contaminate vin în întâmpinarea acțiunilor propuse prin Strategia UE privind solul pentru 2030 și a Directivei</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>INSPIRE, vizând investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv realizarea unei baze de date și a unui sistem GIS interoperabil cu programul INSPIRE. Numărul de situri menționat în strategia națională aprobată prin HG nr. 683/2015 a fost stabilit fără cunoașterea gradului de contaminare și fără o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le pot genera. Numărul a fost stabilit pe baza informațiilor de la nivelul anilor 2008/2013, fiind dificil de cuantificat situația reală. Urmare adoptării Legii nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate, situația siturilor trebuie reactualizată pe baza metodologiilor de inventariere și investigare și remediere aprobate prin ordin de ministru.</p>

* Priorități specifice în conformitate cu Regulamentul FSE+

2. Priorități

Referință: articolul 22 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritate: P1. Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

Investițiile PDD, din FEDR, în sectorul apei și apei uzate vor viza îndeplinirea obligațiilor din Tratatul de Aderare, în regiunile mai puțin dezvoltate, privind DAP și DEAUU, pentru care România are perioade de tranziție pentru conformare. Acestea vor fi realizate în baza Master Planurilor Județene reactualizate, a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice (PMBH) și reflectate în cadrul Planului Național de Investiții.

Pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, finanțarea va fi atribuită pentru aglomerările cu peste 2000 l.e., acordându-se prioritate finalizării investițiilor în aglomerările peste 10.000 l.e., așa încât să fie evitate penalitățile generate de infringement și să nu fie afectat procesul de regionalizare. Totodată, proiectele vor avea ca obiectiv și asigurarea facilităților de management al nămolului rezultat de la stațiile de epurare.

Referitor la alimentarea cu apă, proiectele vor viza asigurarea calității apei și extinderea sistemelor de alimentare cu apă (în contextul proiectelor integrate regionale de apă și apă uzată) pentru reducerea disparităților legate de conectare a populației comparativ cu media europeană și pentru a asigura accesul la apă. În plus, se vor sprijini măsurile vizând reducerea pierderilor de apă, conform Raportului 12/2017 al ECA și noii DAP, cât și studiilor naționale cu privire la măsurile pentru eficientizarea și asigurarea sustenabilității proiectelor. Totodată, se vor avea în vedere prevederile noii DAP care instituie monitorizarea unor parametri suplimentari a calității apei.

Consumurile energetice înregistrate de operatorii regionali (OR) sunt pe trend crescător urmare a conectării de noi consumatori, a extinderii ariei de operare și a funcționării noilor facilități pentru conformarea cu directivele europene. Consumurile energetice ale OR au crescut în 2015-2020 cu aproximativ 35% (de la 538 mil. kWh/an în 2015 la 726 mil. kWh/an în 2020, adică 2% din consumul final de energie electrică la nivel național), iar ponderea cheltuielilor cu energia electrică a ajuns în anul 2020 la aproape 12% în total costuri de operare, punând presiune pe suportabilitatea consumatorilor. În 2020, OR au produs prin propriile facilități (ex. micro-hidrocentrale pe aducțiuni, biogaz, etc.) doar 4,9% din energia consumată. În condițiile creșterilor foarte mari ale prețurilor la energie, OR sunt obligați să investească, din surse proprii sau din programe de finanțare naționale sau europene, pentru a reduce consumul de energie și asigurarea de surse proprii de energie din surse regenerabile.

Obiectivul principal al acestei acțiuni este legat de conformare și investițiile vor fi selectate pe baza analizei de opțiuni din care au rezultat cele mai fezabile soluții ținând cont și de particularitățile geografice și operaționale locale, acest tip de investiții urmând să aibă și o contribuție substanțială la măsurile de prevenire și adaptare la schimbările climatice. Realizarea de sisteme noi de furnizare a apei potabile sau extinderea/reabilitarea sistemelor existente în vederea conformării au, prin proiectare și construcție, un nivel redus de pierderi de apă și o optimizare a consumurilor energetice, ceea ce conduce inclusiv la reducere a emisiilor de CO₂. Investițiile care vizează schimbările climatice vor fi implementate cu respectarea DNSH și conforme criteriilor de eficiență cuprinse în Anexa 1 a CPR, și anume, sistemul construit de alimentare cu apă să aibă un consum mediu de energie $\leq 0,5$ kWh sau un indice de pierderi în infrastructură (ILI) $\leq 1,5$, iar activitatea de renovare să scadă consumul mediu de energie cu peste 20 % sau să reducă pierderile cu peste 20 %, respectiv în cazul apelor uzate dacă obiectivul măsurii este ca întregul sistem de epurare a apelor uzate construit să aibă un consum net de energie egal cu zero sau ca reînnoirea sistemului de epurare a apelor uzate să ducă la o scădere a consumului mediu de energie cu cel puțin 10 % (numai prin măsuri de eficiență energetică și nu prin modificări substanțiale sau modificări ale sarcinii).

Având în vedere complexitatea investițiilor ce urmează a fi promovate în acest sector, este necesară finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, inclusiv prin realizarea planurilor de investiții pentru conformare.

Având în vedere experiența anterioară POIM cu privire la pregătirea și implementarea proiectelor de apă și apă uzată, se estimează că prin PDD se vor reduce întârzierile apărute în perioada de programare anterioară, având în vedere că portofoliul conține proiecte aflate în fază avansată de pregătire. Totodată, AM va continua să sprijine beneficiarii în pregătirea proiectelor, inclusiv prin elaborarea de ghiduri și metodologii.

Ținând seama de provocările majore prezentate mai sus, cu care se confruntă sectorul de apă/apă uzată, precum și de Planul Național de Investiții, se impune finanțarea următoarelor **măsuri**:

1. **Investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU**, respectiv:

- Construirea, reabilitarea și extinderea sistemelor de apă potabilă noi/existente - captare și aducțiune, stații de tratare, măsuri legate de eficiență, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în așezări care au cel puțin 50 locuitori/ sau distribuție de cel puțin 1000 m³ apă/zi,
- Construirea, reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare noi/existente și construirea/reabilitarea/modernizare a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e. (prioritate având aglomerările peste 10.000 l.e.), inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate;
- Măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, etc.);
- Operațiuni pentru scăderea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul OR.

2. Investiții pentru **modernizarea rețelei naționale de monitorizare a calității apei** astfel încât să se poată răspunde cerințelor de monitorizare și raportare, inclusiv prevederilor noii DAP, prin care se includ noi parametri de calitate și noi cerințe minime pentru materialele în contact cu apa și accesul la apă.

3. **Pregătirea proiectelor de investiții** de apă și apă uzată;

4. **Consolidarea capacității actorilor și a politicii de regionalizare** în sectorul de apă și apă uzată, inclusiv prin fuzionarea OR eligibili (de ex. instruire, proceduri, ghiduri, etc.).

Tipurile de acțiuni sunt compatibile cu principiul DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în cadrul PNRR.

În ceea ce privește complementaritatea cu PNRR, prin Politica de Coeziune se finanțează sisteme regionale integrate, prin dezvoltarea infrastructurii primare (aducțiuni, capacități de tratare, precum și capacități de epurare pentru aglomerări mai mari de 2000 l.e.), în timp ce PNRR va completa aceste investiții, prin extinderea distribuției de apă și a rețelelor de canalizare pentru reducerea deficitului de conectare, în localități cuprinse în aglomerările mai mari de 2000 l.e., prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene. În PNRR, alocarea va fi direcționată prioritar către aglomerările care au sau care vor avea până la 31.12.2023 stații de epurare a apelor uzate finanțate prin alte surse (în principal POIM 2014 – 2020) și în care extinderea rețelelor existente va permite atingerea unui grad de conectare cât mai ridicat. Suplimentar, prin PNRR se vor finanța sistemele individuale sau alte sisteme adecvate (comune) construite pentru preluarea încărcării din aglomerările sub 2000 de l.e. (neeligibile prin PDD) care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și/sau afectează arii naturale protejate.

Investițiile PDD vor fi complementare celor din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) 2014-2020, care finanțează infrastructura de apă și apă uzată pentru aglomerări între 2000-10000 l.e.

Tipul de beneficiari este reprezentat de ADI prin OR finanțați prin POS M și POIM; MMAP/ANAR, MS/Institutul de Sănătate Publică, iar pentru operațiunile de consolidare a capacității administrative a actorilor din sector vor fi eligibili OR, ADI, ARA, FADIDA, ANRSC, MMAP/ANAR, MS (Institutul de Sănătate Publică).

OR îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: respectă regula “in-house” stabilită de jurisprudența Curții de Justiție, acționariatul este format exclusiv din membri ai ADI existentă, acționează în baza Contractului de Delegare a Gestiunii Serviciilor, participă la sistemul de benchmarking, implementează măsuri de reducere a pierderilor, de management al activelor și de eficientizare.

Proiectele noi de investiții PDD vor fi limitate ca valoare acordată prin program.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă principal este reprezentat de populația urbană și rurală din regiunile mai puțin dezvoltate, comunitățile care au acces limitat la sisteme adecvate de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă și la rețele publice adecvate de tratare și colectare a apelor uzate, operatorii de apă.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Investițiile PDD în sectorul apă/apă uzată contribuie la respectarea principiului 20 al Pilonului European al Drepturilor Sociale prin faptul că se va asigura accesul la serviciile de utilități de bază (apă potabilă curată și de bună calitate și canalizare). Urmare acestor investiții se vor îmbunătăți condițiile de viață, iar starea de sănătate precum și standardele de igienă a populației la nivelul localităților beneficiare se vor îmbunătăți considerabil.

Conform Legii 241/2006 privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, aceste servicii se înființează, se organizează și funcționează pe baza unor principii cum ar fi: securitatea serviciului; tarifarea echitabilă; solidaritatea utilizatorilor reflectată în strategia tarifară și accesibilitatea egală a utilizatorilor la serviciul public. În același timp, legea prevede accesul nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității la serviciul de alimentare cu apă și canalizare.

Conform Legii 241/2006, art12, lit m, autoritățile publice locale adoptă hotărâri pentru acordarea de ajutoare lunare de la bugetul local pentru familiile și persoanele singure a căror medie a veniturilor bănești nete lunare e sub salariul minim brut pe țară în vederea plății serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

Investițiile în apă/apă uzată vor avea un impact semnificativ asupra femeilor din localitățile beneficiare. Femeile sunt cele mai afectate de lipsa serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare prin faptul că alocă mai mult timp pentru asigurarea accesului la apă în vederea efectuării muncii domestice și de îngrijire (75% din munca domestică și de îngrijire este realizată de femei). Astfel, timpul economisit din activitățile de asigurare a apei necesare activităților domestice și de îngrijire va fi alocat altor nevoi, ex. specifice ocupării, educației/formării profesionale, de relaxare. Astfel, din perspectiva de gen investițiile vor avea impact social pozitiv mare asupra femeilor.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Proiectele privind sistemele de apă și apă uzată vor contribui în totalitate la pilonul 2 al SUERD în cadrul îmbunătățirii condițiilor de mediu în Regiunea Dunării și la implementarea Planului de Management al Bazinului Dunării. PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind restabilirea și menținerea calității apelor, acțiunea referitoare la stimularea investițiilor majore în construirea și modernizarea instalațiilor de epurare a apelor urbane din bazinul

Dunării.

PDD va contribui la activitățile de cooperare ale beneficiarilor pentru a consolida capacitatea de a integra cooperarea transnațională în plan strategic în domenii relevante pentru implementarea și sustenabilitatea sistemelor de apă uzată, planul de management al activelor, precum și reducerea pierderilor de apă etc. În ghidul solicitantului se vor detalia mecanismele de punere în practică a cooperării transnaționale

De asemenea, se va avea în vedere cooperarea la nivelul bazinului Marii Negre, în special din perspectiva creșterii capacității administrative, proiectele fiind complementare și celor din programele Interreg, respectiv NEXT România-Republica Moldova, NEXT România-Ucraina, NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina, VI-A Romania Bulgaria, Programul Interreg Europe, Programul pentru Regiunea Dunării.

Concomitent, există cooperări bilaterale în cadrul Forumului Regional al Apei Dunăre – Europa de Est, eveniment care aduce, anual, în atenția participanților informații de cea mai mare actualitate privind evoluția și dezvoltarea sectorului apei.

În același timp, OR au sau vor dezvolta cooperări bilaterale cu state precum Ungaria, Republica Moldova, Germania, Marea Britanie etc., aceste parteneriate având ca scop dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate prin care se asigură accesul la serviciile de utilități de bază, respectiv apă potabilă și canalizare, care au ca rezultat final îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor și creșterea stării de sănătate și igienă a populației, precum și conformarea cu directivele europene în domeniu, granturile reprezintă singura formă viabilă de acordare a sprijinului financiar.

Totodată, având în vedere obligația de a asigura utilizarea eficientă a resurselor publice în conformitate cu prevederile Regulamentului Financiar nr. 1046/2018, pentru perioada 2021-2027 se va menține rata forfetară de 6% ca alternativă la metoda de calculare a venitului net actualizat al operațiunii, așa cum s-a agreat cu CE pentru perioada 2014-2020. Această rată a fost determinată în baza specificului național, a datelor istorice aferente finanțărilor anterioare, a valorilor estimate ale proiectelor din perioada 2014-2020 și solvabilitatea OR, iar metodologia de calcul a fost confirmată de Autoritatea de Audit ca fiind justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe date istorice corecte și complete.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
------------	-------------------	------	----------------------	----	-----------	-------------------	--------------------------	--------------

P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO30	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru sistemele de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă	Km	165,00	3.317,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO31	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru rețeaua publică de colectare a apelor uzate	Km	141,00	2.825,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO32	Capacități noi sau optimizate pentru tratarea apelor uzate	echivalent populație	29.047,00	580.950,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2S1	Numarul componentelor laboratorului national care beneficiaza de sprijin	componente	32,00	105,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR41	Populația racordată la rețele publice îmbunătățite de alimentare cu apă	persoane	0,00	2020	977.259,00	*	
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR42	Populația racordată cel puțin la instalații publice secundare de tratare a apelor uzate	persoane	0,00	2020	522.855,00	*	
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2S2	Laborator național echipat corespunzător pentru asigurarea monitorizării calității apei	buc	0,00		1,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	048. Energie din surse regenerabile: energie solară	35.000.000,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	15.000.000,00

P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	062. Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă)	329.946.000,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	063. Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă) care respectă criteriile de eficiență	644.225.000,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	065. Colectarea și epurarea apelor uzate	572.599.000,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	066. Colectarea și tratarea apelor uzate, care respectă criteriile de eficiență energetică	513.230.000,00
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	170. Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile cu programele și a organismelor implicate în execuția fondurilor	100.000.000,00
P1	RSO2.5	Total			2.210.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	2.210.000.000,00
P1	RSO2.5	Total			2.210.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	2.210.000.000,00
P1	RSO2.5	Total			2.210.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	2.210.000.000,00
P1	RSO2.5	Total			2.210.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor (FC)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.2 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

Investițiile PDD din FC în sectorul apei și apei uzate vor viza îndeplinirea obligațiilor din Tratatul de Aderare, din perspectiva regiunii București-Ilfov, care răspund DAP și DEAUU, pentru care România are perioade de tranziție pentru conformare. Acestea vor fi realizate în baza Master Planurilor Județene reactualizate, a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice (PMBH) și reflectate în cadrul Planului Național de Investiții.

Ca și în cazul regiunilor mai puțin dezvoltate, finanțate din FEDR, pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, finanțarea va fi atribuită pentru aglomerările cu peste 2000 l.e., acordându-se prioritate finalizării investițiilor în aglomerările peste 10.000 l.e., așa încât să fie evitate penalitățile generate de infringement și să nu fie afectat procesul de regionalizare. Totodată, proiectele vor avea ca obiectiv și asigurarea facilităților de management al nămolului rezultat de la stațiile de epurare.

Referitor la alimentarea cu apă, și în cazul investițiilor din FC, proiectele vor viza asigurarea calității apei și extinderea sistemelor de alimentare cu apă în contextul proiectelor integrate regionale de apă și apă uzată și vor sprijini măsurile care au ca rezultat reducerea pierderilor de apă, conform Raportului 12/2017 al ECA, noii DAP și studiilor naționale cu privire la măsurile pentru eficientizarea și asigurarea sustenabilității proiectelor. Obiectivul principal al acestei acțiuni este legat de conformare și investițiile vor fi selectate pe baza analizei de opțiuni din care au rezultat cele mai fezabile soluții ținând cont și de particularitățile geografice și operaționale locale, acest tip de investiții urmând să aibă și o contribuție substanțială la măsurile de prevenire și adaptare la schimbările climatice. Realizarea de sisteme noi de furnizare a apei potabile sau extinderea/reabilitarea sistemelor existente în vederea conformării au, prin proiectare și construcție, un nivel redus de pierderi de apă și o optimizare a consumurilor energetice, ceea ce conduce inclusiv la reducere a emisiilor de CO₂. Investițiile care vizează schimbările climatice vor fi implementate cu respectarea DNSH și conform criteriilor de eficiență cuprinse în Anexa 1 a CPR, și anume, sistemul construit să aibă un consum mediu de energie $\leq 0,5$ kWh sau un indice de pierderi în infrastructură (ILI) $\leq 1,5$, iar activitatea de renovare să scadă consumul mediu de energie cu peste 20 % sau să reducă pierderile cu peste 20 %, respectiv dacă obiectivul măsurii este ca întregul sistem de epurare a apelor uzate construit să aibă un consum net de energie egal cu zero sau ca reînnoirea sistemului de epurare a apelor uzate să ducă la o scădere a consumului mediu de energie cu cel puțin 10 % (numai prin măsuri de eficiență energetică și nu prin modificări substanțiale sau modificări ale sarcinii).

Ținând seama de provocările majore cu care se confruntă sectorul de apă/apă uzată în Regiunea București Ilfov, precum și de Planul Național de Investiții, se impune finanțarea următoarelor **măsuri** pentru:

1. **Investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU, respectiv:**

- Construirea, reabilitarea și extinderea sistemelor de apă potabilă noi/existente - captare și aducțiune, stații de tratare, măsuri legate de eficiență, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în așezări umane care au cel puțin 50 locuitori/ sau distribuție de cel puțin 1000 m3 apă/zi,
- Construirea, reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare noi/existente și construirea/reabilitarea/modernizare a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e. (prioritate având aglomerările peste 10.000 l.e.), inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate;
- Măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, etc.).

3. **Pregătirea proiectelor** de investiții de apă și apă uzată;

4. **Consolidarea capacității actorilor și a politicii de regionalizare** în sectorul de apă și apă uzată prin fuzionarea OR eligibili (de ex. instruire, proceduri, ghiduri, etc.).

Tipurile de acțiuni sunt compatibile cu principiul DNSH, fiind evaluate compatibile în cadrul PNRR.

În ceea ce privește complementaritatea cu PNRR și FEADR, aceasta este aceeași ca și în cazul investițiilor în sectorul apă/apă uzată realizate din FEDR.

Tipul de beneficiari este reprezentat de ADI prin OR finanțați prin POS M și POIM; OR îndeplinesc aceleași condiții menționate la secțiunea FEDR.

Totodată, proiectele noi de investiții PDD vor fi limitate ca valoare acordată prin program.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă principal este reprezentat de populația urbană și rurală din Regiunea București Ilfov, comunitățile care au acces limitat la sisteme adecvate de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă și la rețele publice adecvate de tratare și colectare a apelor uzate, operatorii de apă.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Investițiile PDD în sectorul apă/apă uzată contribuie la respectarea principiului 20 al Pilonului European al Drepturilor Sociale prin faptul că se va asigura accesul la serviciile de utilități de bază (apă potabilă curată și de bună calitate și canalizare). Urmare acestor investiții se vor îmbunătăți condițiile de viață, iar starea de sănătate precum și standardele de igienă a populației la nivelul localităților beneficiare se vor îmbunătăți considerabil.

Conform Legii 241/2006 privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, aceste servicii se înființează, se organizează și funcționează pe baza unor principii cum ar fi: securitatea serviciului; tariful echitabil; solidaritatea utilizatorilor reflectată în strategia tarifară și accesibilitatea egală a utilizatorilor la serviciul public. În același timp, legea prevede accesul nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității la serviciul de alimentare cu apă și canalizare.

Conform Legii 241/2006, art12, lit m, autoritățile publice locale adoptă hotărâri pentru acordarea de ajutoare lunare de la bugetul local pentru familiile și persoanele singure a căror medie a veniturilor bănești nete lunare e sub salariul minim brut pe țară în vederea plății serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

Investițiile în apă/apă uzată vor avea un impact semnificativ asupra femeilor din localitățile beneficiare. Femeile sunt cele mai afectate de lipsa serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare prin faptul că alocă mai mult timp pentru asigurarea accesului la apă în vederea efectuării muncii domestice și de îngrijire (75% din munca domestică și de îngrijire este realizată de femei). Astfel, timpul economisit din activitățile de asigurare a apei necesare activităților domestice și de îngrijire va fi alocat altor nevoi, ex. specifice ocupării, educației/formării profesionale, de relaxare. Astfel, din perspectiva de gen investițiile vor avea impact social pozitiv mare asupra femeilor.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Proiectele privind sistemele de apă și apă uzată vor contribui în totalitate la pilonul 2 al SUERD în cadrul îmbunătățirii condițiilor de mediu în Regiunea Dunării și la implementarea Planului de Management al Bazinului Dunării. PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind restabilirea și menținerea calității apelor, acțiunea referitoare la stimularea investițiilor majore în construirea și modernizarea instalațiilor de epurare a apelor urbane din bazinul Dunării.

PDD va contribui la activitățile de cooperare ale beneficiarilor pentru a consolida capacitatea de a integra cooperarea transnațională în plan strategic în domeniul relevante pentru implementarea și sustenabilitatea sistemelor de apă uzată, planul de management al activelor, precum și reducerea pierderilor de apă etc. În ghidul solicitantului se vor detalia mecanismele de punere în practică a cooperării transnaționale

De asemenea, se va avea în vedere cooperarea bilaterală cu alte state în baza complementarității cu programele Interreg, Programul Interreg Europe,

Programul pentru Regiunea Dunării, în scopul promovării accesului la apă și gospodăririi sustenabile a apelor.

Concomitent, se dezvoltă cooperări bilaterale în cadrul Forumului Regional al Apei Dunăre – Europa de Est, eveniment care aduce, anual, în atenția participanților informații de cea mai mare actualitate privind evoluția și dezvoltarea sectorului apei.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate prin care se asigură accesul la serviciile de utilități de bază, respectiv apă potabilă și canalizare, care au ca rezultat final îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor și creșterea stării de sănătate și igienă a populației, precum și conformarea cu directivele europene în domeniu, granturile reprezintă singura formă viabilă de acordare a sprijinului financiar.

Totodată, având în vedere obligația de a asigura utilizarea eficientă a resurselor publice în conformitate cu prevederile Regulamentului Financiar nr. 1046/2018, pentru perioada 2021-2027 se va menține rata forfetară de 6% ca alternativă la metoda de calculare a venitului net actualizat al operațiunii, așa cum s-a agreat cu CE pentru perioada 2014-2020. Această rată a fost determinată în baza specificului național, a datelor istorice aferente finanțărilor anterioare, a valorilor estimate ale proiectelor din perioada 2014-2020 și solvabilitatea OR, iar metodologia de calcul a fost confirmată de Autoritatea de Audit ca fiind justă, echitabilă și verificabilă, bazată pe date istorice corecte și complete.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P1	RSO2.5	FC		RCO30	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru sistemele de distribuție din rețeaua publică de alimentare cu apă	Km	23,00	451,00
P1	RSO2.5	FC		RCO31	Lungimea conductelor noi sau optimizate pentru rețeaua publică de colectare a apelor uzate	Km	19,00	384,00
P1	RSO2.5	FC		RCO32	Capacități noi sau optimizate pentru tratarea apelor uzate	echivalent populație	3.952,00	79.050,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P1	RSO2.5	FC		RCR41	Populația racordată la rețele publice îmbunătățite de alimentare cu apă	persoane	0,00	2020	132.976,00	*	
P1	RSO2.5	FC		RCR42	Populația racordată cel puțin la instalații publice secundare de tratare a apelor uzate	persoane	0,00	2020	71.145,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P1	RSO2.5	FC		062. Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă)	14.000.000,00
P1	RSO2.5	FC		063. Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă) care respectă criteriile de eficiență	43.345.068,00
P1	RSO2.5	FC		065. Colectarea și epurarea apelor uzate	18.786.308,00
P1	RSO2.5	FC		066. Colectarea și tratarea apelor uzate, care respectă criteriile de eficiență energetică	58.979.000,00
P1	RSO2.5	Total			135.110.376,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P1	RSO2.5	FC		01. Grant	135.110.376,00
P1	RSO2.5	Total			135.110.376,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.5	FC		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	135.110.376,00
P1	RSO2.5	Total			135.110.376,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.5	FC		03. Neutralitatea de gen	135.110.376,00
P1	RSO2.5	Total			135.110.376,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.6. Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor (FC)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.3 Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

PJGD/PGDMB conțin investițiile prioritare în vederea continuării procesului de conformare cu prevederile Directivelor specifice și de tranziție la economia circulară. Astfel, în toate județele (inclusiv în cele 32 în care au fost implementate sau sunt în curs de implementare sisteme integrate de gestionare a deșeurilor) și în municipiul București sunt necesare măsuri investiționale pentru:

- Extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile, în principal, prin colectarea din poartă în poartă;
- Implementarea/extinderea colectării separate a biodeșeurilor;
- Implementarea/extinderea colectării separate a deșeurilor voluminoase, periculoase și textile până în anul 2025, inclusiv prin centre de colectare prin aport voluntar;
- Centre de pregătire pentru reutilizare;
- Stații de transfer noi și modernizarea/extinderea celor existente;
- Instalații/installații integrate de tratare a deșeurilor colectate separat, și după caz și a deșeurilor reziduale, în vederea valorificării materiale a deșeurilor;
- Modernizarea instalațiilor existente (instalații de sortare, instalații de compostare și instalații de tratare mecano-biologică);
- Închiderea depozitelor neconforme și asigurarea capacităților necesare de depozitare.

Totodată, prin PNGD, este prevăzută îmbunătățirea capacității instituționale în sector și necesitatea dezvoltării capacității de reglementare a politicii tarifare la nivel național, astfel încât să se asigure funcționalitatea și sustenabilitatea sistemelor de management integrat al deșeurilor și să se îndeplinească obligațiile de conformare cu directivele europene.

Valoarea totală a investițiilor incluse în PJGD/PGDMB este de 2,373 mld. Euro, din care: 42% (1,121 mld. Euro) investițiile pentru colectarea separată a deșeurilor, stații de transfer, instalații de sortare, de compostare și digestie anaerobă; 37% (889 mil. Euro) pentru instalațiile integrate de tratare mecano-biologică (care vor trata atât deșeurile colectate separat, cât și deșeurile reciclabile); 4% (89 mil. Euro) pentru modernizarea instalațiilor de tratare mecano-biologică (fără creștere de capacitate); 1% (18 mil. Euro) pentru închiderea depozitelor neconforme; 11% (256 mil. Euro) alte costuri.

Având în vedere cele de mai sus, pentru conformarea cu directivele europene și accelerarea tranziției spre economia circulară și pentru dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, precum și pentru realizarea de noi sisteme integrate de gestionare a deșeurilor, PDD vizează următoarele **tipuri de măsuri**:

1. **Îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vedere asigurării tranziției spre economia circulară**, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD/PGDDB, prin investiții complementare investițiilor finanțate prin PNRR, precum și din alte surse, și anume:

- **Dezvoltarea colectării separate** a deșeurilor reciclabile, a biodeșeurilor și textile (echipamente de colectare, stații de transfer), fiind exceptată de la finanțare infrastructura suport pentru colectare separată finanțată prin PNRR (respectiv centre de colectare prin aport voluntar, insule ecologice digitalizate, centre integrate de colectare prin aport voluntar);
- Extinderea/dezvoltarea **capacităților de reciclare** a deșeurilor prin stații de sortare, compostare și instalații de digestie anaerobă;
- Instalații **integrate de tratare a deșeurilor care asigură tratarea deșeurilor colectate separat și a deșeurilor reziduale**. În cazul tratării mecanice, tehnologiile utilizate pentru deșeurile reziduale și a deșeurilor reciclabile colectate separat vor fi automate sau semi-automate pentru asigurarea unui grad cât mai mare de valorificare materială. De asemenea, se va asigura flexibilitate în ceea ce privește trecerea de la tratarea deșeurilor reziduale la tratarea deșeurilor reciclabile, pe măsura creșterii gradului de colectare separată. Tratarea biologică va asigura în principal tratarea bio-deșeurilor colectate separat, dar și tratarea biodeșeurilor din deșeurile reziduale prin aceeași tehnologie, dar în unități separate. Astfel, se asigură costuri de investiție și operare mai reduse, flexibilitatea la variațiile de input odată cu creșterea gradului de colectare separată, conformarea cu prevederile Art. 7(1)(g) al Regulamentului (UE) 2021/105, îndeplinirea obiectivelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare și a obiectivului de reducere a cantității de deșuri depozitate la 10%, precum și conformarea cu regulile Malagrotta;
- Modernizarea instalațiilor existente de tratare mecano-biologică prin modernizarea părții de tratare mecanică în vederea creșterii gradului de valorificare materială și/sau, după caz, modernizarea părții de tratare biologică în vederea tratării și a biodeșeurilor colectate separat. În vederea încurajării colectării separate la sursă, pentru instalațiile integrate care asigură tratarea deșeurilor reciclabile colectate separat și a deșeurilor reziduale, cheltuielile eligibile se stabilesc în baza unui procent (pro-rata) care corespunde procentului de deșuri colectate separat ce vor fi tratate în instalație. Acest procent se estimează ex-ante pentru fiecare proiect, pe întregul ciclu de viață al instalației și se va verifica după implementarea proiectului.

2. Investiții individuale suplimentare pentru **închiderea și reabilitarea depozitelor de deșuri municipale neconforme**;

3. Campanii de conștientizare privind prevenirea generării de deșuri (inclusiv prin reutilizare), colectarea separată și reutilizarea, ca parte a proiectelor de investiții;

4. **Consolidarea capacității instituționale a MMAP (inclusiv în parteneriat cu alți actori din sector) pentru continuarea implementării măsurilor de guvernare prevăzute în PNGD și a ANRSC pentru dezvoltarea capacității de reglementare a politicii tarifare la nivel național**

5. Sprijin pentru **pregătirea portofoliului de proiecte** aferent perioadei 2021-2027 și post 2027.

Proiectele de investiții vor fi individuale la nivel de județ și/sau proiecte dezvoltate la nivel regional sau național și vor avea la bază PJGD/PGDDB, PNGD (care urmează a fi reactualizat pentru a fi aliniat obiectivele cu PEC și cu PJGD/PGDDB), precum și cadrul instituțional aferent sistemelor de management integrat al deșeurilor. PDD va finanța cu prioritate implementarea investițiilor demarate sau pregătite în cadrul POIM 2014 – 2020.

Acțiunile sunt compatibile cu principiul DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR.

Infrastructura nouă va fi amplasată în afara ariilor naturale protejate, pentru a evita apariția unor elemente perturbatoare în apropierea zonelor de habitat și de deplasare a speciilor de animale sălbatice și se va realiza în conformitate cu principiul DNSH. De asemenea, investițiile propuse se vor realiza cu respectarea principiului poluatorul plătește și a regulilor de ajutor de stat.

Având în vedere experiența POIM privind pregătirea și implementarea proiectelor de deșeuri, se estimează că prin PDD nu vor fi întârzieri întrucât portofoliul de proiecte este în pregătire (ex. Jud. Bacău, Bistrița, Brașov, Dâmbovița, Ilfov, Sălaj, Sibiu). Totodată, beneficiarii vor fi sprijiniți în pregătirea proiectelor (inclusiv cu asistență JASPERS), elaborarea de ghiduri specifice (ex. derularea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului) și implementarea proiectelor (ex. furnizarea de modele de documentații de atribuire pentru contractele de proiectare-execuție-operare pentru instalațiile integrate de tratare a deșeurilor).

Prin PDD se va continua dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor la nivel județean, iar PNRR va contribui la completarea acestora, prin centre de colectare prin aport voluntar, insule ecologice digitalizate și centre integrate de colectare prin aport voluntar destinate aglomerărilor urbane. Investițiile din PNRR și PC vor fi în acord cu PJGD/PGDDB și vor fi prioritizate în comunitățile cu nevoi mai mari. De asemenea, în PNRR se are în vedere construirea de instalații de reciclare a deșeurilor pentru a îndeplini obiectivele de reciclare PEC, iar în PDD se vizează extinderea/dezvoltarea capacităților de reciclare.

Prin FEADR 2014-2020 sunt finanțate măsuri pentru IMM-uri și grupuri de producători agricoli pentru achiziționarea de tehnologii pentru eliminarea deșeurilor, iar prin FEADR 2021-2027 investiții de capacitate mare în sectorul agro-alimentar și de economie circulară, inclusiv pentru recuperarea elementelor utilizabile din deșeuri.

FEPAM finanțează colectarea deșeurilor specifice, a deșeurilor din plastic și echipamentelor de pescuit abandonate.

Tipul de beneficiari este reprezentat de ADI prin Consiliile Județene/Primăria Municipiului București/primăriile de sector pentru acțiuni de extindere a sistemului de colectare separată și sortare cf. Legii 101/2006 și AFM pentru acțiuni care vizează închiderea depozitelor neconforme de deșeuri municipale. Pentru capacitate instituțională MMAP (inclusiv în parteneriat cu alți actori din sector) și ANRSC.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalul grup țintă îl reprezintă autoritățile publice locale sau ADI, acestea fiind structurile de cooperare cu personalitate juridică, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

Grupul țintă este reprezentat și de autorități publice centrale cu competențe în sectorul gestionării deșeurilor, inclusiv în vederea creșterii capacității administrative și pentru aspectele privind tarifarea.

De asemenea, grupul țintă este vizat de populația la nivel județean, respectiv comunitățile deservite limitat de capacități pentru reciclare a deșeurilor, comunitățile în care există deșeuri neconforme.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Principiile privind egalitatea, incluziunea și nediscriminarea vor fi avute în vedere atât în etapa de programare a investițiilor în domeniul managementului deșeurilor, de realizare efectivă a acestora, precum și în etapa de exploatare. Astfel, investițiile PDD se vor baza pe soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilităților inechitabile pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de colectarea și prelucrarea deșeurilor.

Din perspectiva unor acțiuni/măsuri distincte privind abordarea de gen sau cea a egalităților de șanse în planificarea investițiilor și în implementarea acestora, se va urmări o implicare echilibrată, semnificativă și reprezentativă a femeilor experte din domeniul de referință la consultările publice sau la comitetele care se ocupă de deșeuri.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Proiectele privind managementul deșeurilor vor contribui la SUERD în cadrul pilonului 2. Îmbunătățirea condițiilor de mediu în Regiunea Dunării și la atingerea obiectivelor de mediu prevăzute în Planul de Management al Bazinului Dunării, în conformitate cu directivele specifice și cu PEC.

De asemenea, PDD va contribui la activitățile de cooperare ale beneficiarilor pentru a consolida capacitatea de a integra cooperarea transnațională în plan strategic în domenii relevante, respectiv pentru managementul deșeurilor. În ghidul solicitantului se vor detalia mecanismele de punere în practică a cooperării transnaționale.

Totodată, proiectele vor fi complementare cu Programul Interreg Europe care are ca obiectiv finanțarea schimbului de experiență, consolidarea capacității instituționale pentru eficientizarea implementării politicilor de dezvoltare regională în toate domeniile OP2 – O Europă mai ecologică, printre care și economia circulară.

Se are în vedere dezvoltarea cooperării bilaterale cu parteneri proveniți din statele membre (precum Germania, Olanda, Austria) sau țerte în scopul schimbului de bune practici care vizează promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Se va continua abordarea POIM privind calculul tarifelor/taxelor plătite de către utilizatorii casnici conform principiului suportabilității (1% din venitul mediu net/gospodărie), respectiv:

- ACB stabilește nivelul maxim al tarifelor/taxelor plătite;
- Activitățile serviciului de salubritate (colectare+transport, tratare, eliminare), se atribuie prin contracte SIEG (proceduri competitive), iar pentru fiecare activitate de salubritate operatorul licitează un tarif, conform legislației și prevederile proiectelor;
- Tarifele de salubritate vor fi calculate separat pentru utilizatorii casnici (conform principiului suportabilității) și pentru utilizatorii non-casnici (conform principiului ”full cost recovery”). Se va evita supracompensarea, respectiv faptul că doar utilizatorii casnici vor beneficia de finanțarea necesarului de finanțare din PDD și contribuția națională.

Din rațiuni de simplificare și diminuare a sarcinii administrative, precum și de acordare accesului accelerat la finanțare se va aplica metoda ratei forfetare (în principiu o rată forfetară de 10%).

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P1	RSO2.6	FC		RCO34	Capacități suplimentare pentru reciclarea deșeurilor	tone/an	0,00	360.000,00
P1	RSO2.6	FC		RCO107	Investiții în instalații pentru colectarea separată a deșeurilor	euro	0,00	70.312.500,00
P1	RSO2.6	FC		2S3	Investitii pentru inchiderea și reabilitarea depozitelor de deseuri municipale neconforme	euro	0,00	11.250.000,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P1	RSO2.6	FC		RCR47	Reciclarea deșeurilor	tone/an	0,00	2021	280.000,00	*	
P1	RSO2.6	FC		RCR103	Deșeuri colectate separat	tone/an	0,00	2020	320.000,00	*	
P1	RSO2.6	FC		2S4	Depozite de deseuri municipale neconforme închise și reabilite	depozite de deseuri	0	2020	6	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.6	FC		067. Gestionarea deșeurilor menajere: măsuri de prevenire, minimizare, sortare, reutilizare, reciclare	240.000.000,00
P1	RSO2.6	Total			240.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.6	FC		01. Grant	240.000.000,00
P1	RSO2.6	Total			240.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.6	FC		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	240.000.000,00
P1	RSO2.6	Total			240.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P1	RSO2.6	FC		03. Neutralitatea de gen	240.000.000,00
P1	RSO2.6	Total			240.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: P2. Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 2.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu

POIM finanțează elaborarea a 243 PM și implementarea de măsuri active de conservare pentru 45 situri (243.735 ha), intervenții care se impun a fi continuate. Cele mai multe planuri au fost aprobate în 2016-2017 (pentru 297 situri, cca. 250 PM necesitând actualizare), fiind prematură realizarea evaluării rezultatelor procesului de implementare a măsurilor active.

Implementarea POIM a fost afectată de capacitatea redusă a ANANP de implementare a proiectelor și întârzieri generate de lipsa portofoliului bine definit. Pentru managementul rețelei Natura 2000 este necesară întărirea semnificativă a capacității administrative a ANANP și a structurilor teritoriale, complementar cu PNRR și POIM pentru a dezvolta proiecte mature.

Referitor la ecosistemele degradate, întârzierea implementării POIM a fost determinată de absența informațiilor privind inventarierea și cartarea acestora, aspect soluționat prin studiul "Cartarea ecosistemelor naturale și seminaturale degradate" (2018), care a identificat următoarele tipuri de ecosisteme degradate: forestiere, lacustre și ape curgătoare, pajiști și peșteri, în suprafață de 1.787.499 ha. În POIM a fost identificat un portofoliu de proiecte care vizează activități dedicate refacerii acestor ecosisteme cu mare potențial de stocare a carbonului.

Conform CPA, pentru managementul Rețelei Natura 2000 și infrastructurii ecologice asociate CPA, se au în vedere următoarele **măsuri**:

- elaborarea PM a siturilor Natura 2000 și a Planurilor de acțiune (PA) pentru specii, ținându-se cont de ordinea cronologică a declarării acestora, prioritate având PM ale siturilor aflate în arealul proiectelor de infrastructură aflate în pregătire;
- menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare prevăzute în PM ale siturilor Natura 2000/PA pentru specii;
- îmbunătățirea ecosistemelor degradate prin proiecte identificate în POIM, care vizează activități cu potențial de stocare a carbonului (ex. cursurile râurilor, zone umede, tronsoane degradate de râu, păduri, diversificarea habitatelor riverane), precum și asigurarea conectivității ecologice;
- îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor (ex. realizarea de studii științifice, documente strategice, baze de date cu asigurarea calității acestora) și consolidarea capacității autorităților/instituții publice și administratorilor rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate de interes național, în particular pentru îmbunătățirea colectării, procesării și raportării datelor.

Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR.

PNRR va finanța reactualizarea PM pentru 250 situri Natura 2000, iar PDD elaborarea de PM noi pentru siturile Natura 2000 fără PM și implementarea PM. Complementaritatea se va realiza și în sprijinirea ecosistemelor degradate. Complementaritatea pentru consolidarea capacității ANANP va fi verificată prin protocol de colaborare între MMAP și MIPE. De asemenea, se are în vedere sinergia cu alte surse de finanțare, respectiv LIFE, FEADR (stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice, conservarea habitatelor și a peisajelor), FEAMPA (instituirea și managementul ariilor marine protejate, sprijinirea activității durabile a fermelor de acvacultură, inclusiv a celor din situri Natura 2000). Proiectele pot fi depuse în parteneriat cu alte entități de drept public sau privat (ex. Institute de cercetare, Universități, Muze, asociații profesionale și ONG-uri care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii).

Beneficiari

1. Pentru elaborarea și implementarea PM: ANANP/Administratori ai ariilor naturale protejate pentru ariile care au structuri de administrare proprii/Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD).
2. Pentru ecosistemele degradate și serviciile furnizate în afara ariilor naturale protejate: administratori desemnați în condițiile legii și/sau proprietari ai suprafețelor de teren ce constituie ecosistem degradat aflat în proprietate publică.
3. Pentru PA pentru specii: MMAP.
4. Pentru dezvoltarea capacității administrative și îmbunătățirea nivelului de cunoaștere: MMAP/ANANP/ ARBDD, administratorii de parcuri/alte arii naturale protejate.

Acțiunea 2.2 Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive

Conform Directivei 2008/50/CE au fost desemnate 13 aglomerări și 41 de zone pentru evaluarea și managementul calității aerului. RNMCA efectuează măsurători continue de dioxid de sulf, oxizi de azot, monoxid de carbon, ozon, particule în suspensie (PM10 și PM2.5), benzen, plumb, arsen, cadmiu, nichel, benzo(a)piren. În plus față de acești poluanți, Directiva NEC mai impune monitorizarea compușilor organici volatili și amoniacului, aceștia nefiind monitorizați în prezent prin RNMCA.

RNMCA are 148 stații de monitorizare a calității aerului (dotate cu echipamente automate pentru măsurarea concentrațiilor principalilor poluanți atmosferici) și cuprinde 41 de centre locale (la Agențiile pentru Protecția Mediului) care colectează și transmit panourilor de informare a publicului datele furnizate de stații, iar după validarea primară le transmit spre certificare Centrului de Evaluare a Calității Aerului din ANPM.

Sistemul de monitorizare permite autorităților:

- să evalueze, să cunoască și să informeze publicul, alte autorități și instituții interesate, privind nivelul calității aerului;

- să ia măsuri prompte pentru diminuarea și/sau eliminarea episoadelor de poluare sau în cazul unor situații de urgență;
- să avertizeze și să protejeze populația în caz de urgență.

Ținând seama de cele prezentate, precum și de RT din 2019 și 2020, prin PDD vor fi finanțate măsuri privind **dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea sau modernizarea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic** (inclusiv relocare/stații noi) cu asigurarea complementarității investițiilor cu cele din POIM, astfel încât să continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și să răspundă obiectivelor PNPCA.

Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR.

PNRR sprijină achiziția de analizoare pentru Black Carbon, de stații pentru radioactivitate și zgomot, iar PDD vizează implementarea obligațiilor rezultate din directive. MMAP va încheia un protocol de verificare cu MIPE.

Beneficiar - MMAP

Actiunea 2.3 Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate

Conform Legii 74/2019, gestionarea siturilor contaminate este un proces în trei etape, astfel:

- **Etapa I - identificare** - se realizează un prim inventar al siturilor potențial contaminate la nivel județean și național;
- **Etapa II** constă în două faze.
 - Faza 1 – **investigarea preliminară** - se colectează date și informații disponibile privind siturile potențial contaminate și se oferă posibilitatea identificării surselor potențiale de contaminare, căi și receptori;
 - Faza 2 - **investigare detaliată** - se desfășoară lucrări în scopul confirmării prezenței, tipului și concentrației poluanților având rolul de a determina necesitatea și potențialul remedierii.

Informațiile rezultate în urma aplicării legislației în etapele I și II este necesar a fi cumulate într-o bază de date, în sistem GIS, la nivel național, care va reprezenta instrumentul de lucru al autorităților publice centrale și locale pentru protecția mediului, care să stea la baza alegerii celor mai potrivite soluții în vederea remedierii siturilor.

În urma fazelor 1 și 2 se poate stabili care dintre siturile potențial contaminate identificate în Etapa I se confirmă ca fiind contaminate. La finalul etapei II autoritățile de mediu definitivează inventarul (județean și național) și prioritizează siturile contaminate prin acordarea unui scor de risc pentru fiecare sit contaminat. Inventarul siturilor contaminate reprezintă fundamentul politicilor în acest sector și a deciziilor pentru implementarea acestora și va fi baza de prioritarizare a nevoii de remediere a siturilor, conform scorului de risc al fiecărui sit. Autoritățile vor avea instrumentul necesar pentru deciziile de remediere a siturilor declarate contaminate și va notifica deținătorii acestora asupra obligației efectuării remedierii, conform principiului poluatorul plătește.

- **Etapa III** o reprezintă **remedierea siturilor declarate contaminate**.

Prin PDD se vor realiza primele 2 etape din procesul de gestionare a siturilor contaminate și se vor oferi autorităților informațiile necesare pentru deciziile de remediere prevazute în etapa III. Totodată, vor fi sprijinite și măsuri de dezvoltare a capacității administrative a MMAP.

Acțiunile sunt compatibile cu DNSH, fiind evaluate în conformitate cu ghidul tehnic RRF.

PNRR nu finanțează acest sector. Complementaritatea este asigurată cu FTJ, PDD finanțând inventarierea și investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate, iar FTJ regenerarea și decontaminarea siturilor dezafectate și industriale doar în zonele vizate.

Beneficiar - MMAP

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

MMAP va beneficia de finanțare pentru cele 3 domenii, respectiv, biodiversitate, calitatea aerului și situri contaminate.

În ceea ce privește biodiversitatea, grupul țintă este mai extins, acesta fiind reprezentat și de ale autorități publice precum ANANP, ANPM, GNM, ARBDD, dar și administratori de parcuri/situri Natura 2000/alte arii naturale protejate, institute de cercetare, universități, muzee, asociații profesionale și ONG-uri care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii administratori desemnați în condițiile legii și/sau proprietari ai suprafețelor de teren ce constituie ecosistem degradat aflat în proprietate.

În ceea ce privește capacitatea administrativă a ANANP și a structurilor teritoriale, din perspectiva asigurării complementarităților surselor de finanțare, sprijinul financiar se va acorda numai în condițiile în care se demonstrează că finanțările din PNRR și POIM nu acoperă necesarul acestor entități.

De asemenea, grupul țintă îl reprezintă populația României.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În cadrul acestei priorități de investiții a PODD principiile privind egalitatea, incluziunea și ne-discriminarea vor fi respectate, urmărindu-se identificarea de soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele care cad sub incidența planurilor de management și a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale identificate.

Implicarea echilibrată a femeilor experte din domeniile de referință în procesele de elaborare a planurilor de management și de identificare a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale, precum și asigurarea în etapele de consultare publică a condițiilor de reprezentare echilibrată de gen

inclusiv în vederea promovării considerentelor referitoare la impactul prezervării biodiversității din perspectiva de gen.

De asemenea, principiile privind egalitatea, incluziunea și nediscriminarea vor fi avute în vedere în planificarea și implementarea investițiilor privind monitorizarea calității aerului și cele privind investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile care vor contribui la SUERD vor viza conservarea biodiversității și a peisajelor prin contribuție la: Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030, gestionarea în mod eficient a siturilor Natura 2000 și a altor zone protejate; protejarea și restabilirea celor mai valoroase ecosisteme și a speciilor de animale pe cale de dispariție; dezvoltarea infrastructurii verzi, cu scopul de a conecta regiunile și habitatele biogeografice.

Pentru susținerea obiectivelor SUERD se vor acorda puncte suplimentare proiectelor localizate în cele 12 județe riverane Dunării, cu respectarea criteriilor acțiunii corespunzătoare PDD și a celor suplimentare din ghid privind modul în care acestea contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Investițiile vor fi complementare celor din Programele Interreg VI-A România Bulgaria, România – Ungaria, Ungaria-Slovacia-România-Ucraina, NEXT Bazinul Mării Negre, IPARomânia – Serbia, Programul Interreg Europe. Se are în vedere dezvoltarea cooperării bilaterale cu parteneri din statele membre sau terțe în scopul protecției mediului, în principal din perspectiva acțiunilor privind conservarea biodiversității sau siturilor contaminate (ex. Germania, Olanda, Slovacia).

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere că toate tipurile de acțiuni susținute nu generează venituri, sau, dacă ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de prestare a serviciului, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a suportului financiar, granturile reprezentând singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	instituții publice	0,00	1,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO37	Suprafața siturilor Natura 2000 care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	hectare	0,00	116.955,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO39	Sisteme de monitorizare a poluării aerului instalate	zone de calitate a aerului	0,00	54,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2S5	Planuri de management al siturilor Natura 2000/Planuri de acțiune pentru specii aprobate/Studiu/raport elaborat pentru fundamentarea unor strategii, transmis la Comisia Europeană	planuri	0,00	4,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2S7	Număr de situri potențial contaminate investigate	situri	0,00	1.183,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2Sx	Suprafața ecosistemelor degradate din afara siturilor Natura 2000 supuse măsurilor de protecție și restaurare	hectare	0,00	2.310,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR11	Utilizatori de servicii și produse și procese digitale publice noi și optimizate	utilizatori/an	0,00	2020	20.000,00	*	
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2S8	Rapoarte de investigare detaliată și evaluare a riscului	număr	0,00		500,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	016. Soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale	10.000.000,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	30.000.000,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	077. Măsurile privind calitatea aerului și reducerea zgomotului	25.000.000,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	078. Protejarea, restaurarea și utilizarea durabilă a siturilor Natura 2000	70.000.000,00
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	080. Alte măsuri care vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în domeniul conservării și restaurării zonelor naturale cu potențial ridicat de absorbție și stocare a dioxidului de carbon, de exemplu prin reumidificarea mlaștinilor, captarea gazelor provenite din depozitele de deșeurile	35.000.000,00
P2	RSO2.7	Total			170.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	170.000.000,00
P2	RSO2.7	Total			170.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	170.000.000,00
P2	RSO2.7	Total			170.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	170.000.000,00
P2	RSO2.7	Total			170.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: P3. Prioritatea 3 Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 3.1 Managementul principalelor tipuri de risc identificate în PNMRD

Proiectele vor viza gestionarea inundațiilor și vor fi identificate și prioritizate pe baza PMBH și PMRI. În același timp, investițiile propuse pentru măsurile de prevenire a riscului la inundații vor contribui la limitarea efectelor altor fenomene specifice schimbărilor climatice, de exemplu, seceta hidrologică și pedologică sau alunecările de teren.

Conform PNMRD, un aspect punctual identificat în contextul riscului la inundații este **eroziunea costieră**. Astfel, estimările pentru următorii 50 de ani, în condițiile schimbărilor climatice, care presupun o creștere a nivelului mediu al Mării Negre cu o medie anuală de 2-3 mm/an, vor conduce la amplificarea fenomenului erozional și implicit la eventuale creșteri ale impactului negativ asupra litoralului. În acest sens, este importantă continuarea lucrărilor cu finanțare europeană aflate în desfășurare.

Seceta este un alt risc natural major determinat de un complex de condiții climatice, pedologice, fiziologice, caracterizat prin existența apei sub valorile optime. Riscul de deșertificare este prezent în sudul și estul României, unde studiile recente au generat avertismente serioase conform cărora 13 județe (Timiș, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Constanța, Ialomița, Brăila, Tulcea, Galați și Vaslui) se confruntă cu acest risc.

Referitor la monitorizarea secetei, Administrația Națională de Meteorologie (ANM) derulează un program special de agrometeorologie la 66 stații, din totalul de 166 stații din rețeaua națională de stații meteorologice. Pentru a se asigura o monitorizare eficientă a secetei și un grad de acuratețe crescut al alertelor privind dinamica, extinderea și intensitatea acesteia în România, se impune creșterea numărului de observații și măsurători agrometeorologice la nivel național/regional cu cel puțin 98 de stații noi de măsurare a umidității solului, precum și elaborarea de produse tematice și aplicații software privind intensitatea și dinamica fenomenului de secetă la nivel național/regional.

Având în vedere cele menționate, investițiile din PDD vor viza managementul riscurilor generate de inundații, eroziune costieră și secetă și reducerea impactului acestora asupra populației, proprietății și mediului, prin următoarele **tipuri majore de măsuri**:

- amenajarea integrată a bazinelor hidrografice (acțiuni de gospodărire a apelor și îmbunătățiri funciare) prin utilizarea/aplicarea măsurilor nestructurale (ex. reducerea scurgerilor de suprafață, remeandrare, crearea de zone de inundare naturală), cu preponderență a realizării de infrastructură verde (inundații și secetă) și prin adaptarea infrastructurii verzi existente, conforme cu practicile UE și cele promovate pentru atingerea obiectivelor PEV,

inclusiv asigurarea conectivității laterale și/sau transversale a râului, care pot contribui la refacerea rezervelor de apă subterană și, totodată, la reducerea gazelor cu efect de seră prin stocarea carbonului în sol și vegetație;

- continuarea acțiunilor specifice de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere aflate în derulare (ex. reînnisipare plajă; îndepărtare/realizare structuri costiere; îndepărtare/realizare protecții de mal; amenajare faleză);
- implementarea de măsuri nestructurale, în principal “soluții bazate pe natură” (măsuri verzi - ex. plantarea de perdele forestiere de protecție, stabilizarea dunelor de nisip, a terenurilor/solurilor afectate de secetă cu ajutorul plantațiilor) ca factor complementar pentru menținerea funcțiilor ecosistemelor și întărirea rezilienței acestora la manifestarea fenomenului de secetă, respectiv deșertificare;
- dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă), inclusiv sisteme și infrastructuri de comunicații și tehnologia informației, pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, precum și activități în scopul conștientizării publice;
- consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene aplicabile în domeniu.

Se vor utiliza soluții bazate pe infrastructura verde pentru prevenirea inundațiilor și reducerea impactului secetei. De asemenea, investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului DNSH. Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR și în conformitate cu ghidul tehnic RRF.

Având în vedere experiența POIM, AM va oferi sprijin pentru pregătirea proiectelor în domeniu, să pună la dispoziție ghiduri sau metodologii specifice, să încurajeze dialogul cu toți factorii interesați, inclusiv cu ONG-urile.

Referitor la complementaritatea cu PNRR, PDD va finanța infrastructura verde, inclusiv prin modernizarea și adaptarea unor infrastructuri existente, în vederea gestionării riscului de inundații cu scopul protejării persoanelor, infrastructurii și obiectivelor socio-economice localizate în zonele de risc, precum și pentru protejarea mediului și biodiversității prin măsuri ecologice relevante, în special cele privind deplasarea ihtiofaunei și prin măsuri pentru asigurarea debitului ecologic.

Intervențiile PNRR sunt de tip no regret față de măsurile complexe de tipul infrastructurilor verzi din PDD și vizează reabilitarea liniilor de apărare existente în conformitate cu Directiva Inundații, un program de reabilitare structurală și de automatizare a echipamentelor hidromecanice pentru o serie de baraje identificate, precum și dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență. Prin PNDR se sprijină împădurirea terenurilor agricole și neagricole, contribuind la combaterea efectelor secetelor excesive, reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, atenuarea riscului la inundații și a efectelor negative ale viiturilor.

Similar, PDD va contribui la dezvoltarea rețelei naționale de observații meteorologice preponderent pentru monitorizarea riscului de secetă în timp ce investițiile din PNRR au rolul de creștere a capacității de avertizare a populației cu privire la fenomenele de vreme severă imediată (de tip nowcasting).

Beneficiari: MMAP, ANAR (în cazul capacității administrative numai în situația în care se justifică dotări suplimentare față de PNRR), ANM, ROMSILVA, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în gestionarea inundațiilor/secetei și după caz, STS, precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural, APL.

Acțiunea 3.2 Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc

Cadrul strategic și evoluțiile recente în materie de climă evidențiază creșterea intensității și frecvenței riscurilor naturale cauzate de schimbările climatice, acestea reprezentând o amenințare constantă care depășește capacitatea de răspuns disponibilă. În ultimii ani s-au produs efecte majore ale schimbărilor climatice (furtuni și inundații violente, valuri de căldură, secetă, incendii devastatoare) cu amplori și consecințe grave, ceea ce impune continuarea investițiilor pentru combaterea acestora și eficientizarea răspunsului în situații de urgență.

Astfel, investițiile sunt prioritizate în PNMRD și vizează prevenirea, pregătirea și gestionarea situațiilor de urgență generate de riscurile naturale accentuate de schimbările climatice, prin **măsuri** de investiții în:

- infrastructură (ex. subunități locale, centre regionale, centre de training, hangare pentru elicoptere, rețele de comunicații și informatice pentru Sistemul național de management al situațiilor de urgență și Sistemul național unic pentru apeluri de urgență, dezvoltarea infrastructurii de comunicații de fibră optică, care va procesa sau colecta date care au ca rezultat reduceri substanțiale demonstrate ale emisiilor de gaze cu efect de seră pe ciclul de viață);
- mijloace tehnice (ex. mașini de coordonare a intervențiilor în caz de risc major, mașini de coordonare a intervențiilor medicale, ambulanțe, autospeciale transport apă)

Construcția infrastructurii va respecta legislația europeană în ceea ce privește cerințele de reziliență la climă, iar mijloacele tehnice de transport vor fi dotate cu sisteme de filtrare a particulelor (cel puțin EURO 6) și vor contribui la adaptarea la climă atât prin eficientizarea consumului de combustibil, cât și prin reducerea timpului de intervenție. Investițiile din PDD vor asigura aprox 16% din totalul necesar rămas de finanțare identificat pentru acest sector.

Acțiunile sunt compatibile cu DNSH, fiind evaluate în conformitate cu ghidul tehnic RRF DNSH.

Beneficiari vor fi MAI/IGSU și structurile cu atribuții în managementul situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin, STS.

Riscurile la cutremure și epidemii vor fi adresate în POR-uri (cutremurele), respectiv POS (epidemiile).

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este reprezentat de populația din centrele urbane și rurale, la nivel național, care sunt expuse riscurilor generate de schimbările climatice, iar în cazul eroziunii costiere de populația din localitățile litorale și turiștii.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În demersul de planificare și implementare a investițiilor propuse în cadrul acestei priorități, autoritățile și instituțiile de resort vor avea o abordare integratoare în ceea ce privește aplicarea principiului egalității de șanse și de gen. Implementarea măsurilor vizate se va face cu respectarea legislației naționale și comunitare în ceea ce privește egalitatea de șanse și de gen, urmărindu-se realizarea unor investiții care să nu țină cont de diferențe de gen, să combată discriminarea și să promoveze relațiile echitabile între femei și bărbați.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind managementul riscurilor de mediu, acțiunile privind: elaborarea și adoptarea unui plan de management al inundațiilor majore la nivel de bazin sau un set de planuri de gestionare a riscului de inundații; sprijinirea zonelor umede și restaurarea zonelor inundabile ca un mijloc eficient de a îmbunătăți protecția împotriva inundațiilor ("infrastructură verde"); consolidarea managementului integrat al zonei costiere și amenajarea spațiului maritim pe malul vestic al Mării Negre; extinderea ariei sistemului european de alertă la inundațiile (EFAS) pentru bazinul hidrografic al Dunării, intensificarea eforturilor de pregătire la nivel regional, promovarea de răspunsuri comune la dezastrelor naturale; consolidarea cooperării operaționale între autoritățile de intervenție de urgență din țările dunărene și pentru a îmbunătăți interoperabilitatea activelor disponibile.

PDD va contribui la Strategia Bazinului Mării Negre, respectiv la obiectivul acesteia privind ecosisteme marine și de coastă sănătoase, la prioritățile și acțiunile care acoperă aspectele de mediu și va fi complementar cu Programele Interreg NEXT și IPA.

România este parte a Mecanismului Comunitar de Protecție Civilă (2007/799/EC, Euroatom) și participă la consolidarea cooperării între statele membre și la îmbunătățirea eficienței sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre. IGSU va pune la dispoziție forțe și mijloace, inclusiv cele achiziționate prin PDD, pentru a acorda sprijin în desfășurarea misiunilor de intervenție în caz de dezastre. IGSU va participa la programele de pregătire profesională și cooperare interinstituțională prin Mecanismul UE de Protecție Civilă, Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Răspunsului la Dezastre și prin alte structuri internaționale de specialitate.

Din perspectiva inundațiilor, colaborarea cu alte state se desfășoară în baza unor acorduri bilaterale cu Olanda, Ungaria, Bulgaria, Serbia, Republica Moldova, Ucraina.

În domeniul secetei, cooperarea bilaterală se desfășoară prin intermediul Organizației Meteorologice Mondiale, Centrului European pentru prognoze Meteorologice pe Durată Medie, EUMETSAT, EUMETNET, ECOMET, Programul Copernicus, dar și bilateral cu Ungaria, Moldova, Serbia.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că toate tipurile de acțiuni susținute nu generează venituri, sau, în cazul în care ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de furnizare a serviciului, granturile reprezintă singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO24	Investiții în sisteme noi sau optimizate de monitorizare, de pregătire, de alertă și de reacție în caz de dezastru naturale	euro	0,00	305.882.352,00
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO25	Lucrări noi sau de consolidare pentru protecția împotriva inundațiilor în zonele de coastă, pe malurile râurilor și ale lacurilor	Km	4,50	7,33
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO26	Infrastructuri verzi construite sau optimizate pentru adaptarea la schimbările climatice	hectare	0,00	955,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv	Fond	Categoria de	ID	Indicator	Unitate de	Valoarea de	Anul de	Ținta (2029)	Sursa	Observații
------------	----------	------	--------------	----	-----------	------------	-------------	---------	--------------	-------	------------

	specific		regiune			măsură	referință	referință		datelor	
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR35	Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor	persoane	0,00	2020	1.111.234,00	*	
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR36	Populație care beneficiază de măsuri de protecție împotriva incendiilor de vegetație	persoane	0,00	2020	743.264,00	*	
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR37	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva dezastrelor naturale legate de climă (altele decât inundațiile sau incendiile de vegetație)	persoane	0,00	2020	1.379.535,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	017. Soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale care respectă criteriile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sau criteriile de eficiență energetică	10.000.000,00
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	058. Măsuri de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: inundații și alunecări de teren (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	225.199.578,00
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	059. Măsuri de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: incendii (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	129.600.000,00
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	060. Măsuri de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: altele, de exemplu furtuni și secetă (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	60.400.000,00
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	064. Gospodărirea apelor și conservarea resurselor de apă (inclusiv managementul bazinelor hidrografice, măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice, reutilizare, reducerea scurgerilor)	15.000.000,00
P3	RSO2.4	Total			440.199.578,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	440.199.578,00
P3	RSO2.4	Total			440.199.578,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	440.199.578,00
P3	RSO2.4	Total			440.199.578,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P3	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	440.199.578,00
P3	RSO2.4	Total			440.199.578,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: P4. Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.1. Îmbunătățirea eficienței energetice

Prin POIM sunt finanțate proiecte ce vizează reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali, respectiv implementarea unor sisteme de monitorizare a consumului de energie la consumatorii industriali. Continuarea investițiilor în PDD, prin finanțarea de măsuri de reducere a pierderilor de energie identificate prin instrumentele implementate în cadrul POIM, asigură o eficientizare energetică la nivelul întreprinderilor din industrie și o continuitate a investițiilor.

PNRR vizează finanțarea a doar 50 de proiecte de eficiență energetică în valoare de 64 de milioane de euro (atât întreprinderi mari, cât și IMM-uri), iar investițiile urmăresc reducerea consumului de energie, dezvoltarea sistemelor de digitalizare a măsurării consumului de energie și creșterea consumului din producția proprie de energie și energie termică. PDD va completa această inițiativă vizând finanțarea unor proiecte ce au drept obiectiv **creșterea eficienței energetice în IMM-uri și în întreprinderile mari, inclusiv prin intermediul producției de energie din surse regenerabile exclusiv pentru consumul propriu.**

Astfel, acțiunile sprijinite vor contribui atât la realizarea țintelor privind eficiența energetică în industrie, cât și la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile prin dezvoltarea facilităților de producție a energiei electrice de către consumatorii industriali (cu un consum mai mare de 1.000 tep/an). Totodată, utilizarea surselor de energie regenerabilă la nivelul întreprinderii duce la scăderea dependenței de SEN, creșterea siguranței în alimentare, precum și la diversificarea mixului energetic la nivelul întreprinderii. De asemenea, crește competitivitatea întreprinderii prin extinderea componentei de energie verde în cadrul produsului finit.

În acest sens, măsurile propuse privind sprijinirea marilor întreprinderi, respectiv a IMM-urilor, în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice contribuie la atingerea țintei de economii de energie. Acestea vor fi realizate prin intermediul instrumentelor financiare (instrument financiar cu parte de grant) și se referă la creșterea eficienței energetice prin proiecte demonstrative și măsuri de sprijin, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie.

Astfel, investițiile vor avea în vedere eficientizarea proceselor tehnologice și realizarea unor economii de energie la nivel de întreprindere prin înlocuirea echipamentelor, re tehnologizare/modernizare, monitorizare și optimizarea consumului de energie la nivelul operatorilor economici, precum și utilizarea

energiei produse din surse regenerabile, care să asigure exclusiv consumul propriu al întreprinderilor. Astfel, investițiile vor avea ca efect reducerea intensității energetice și a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Proiectele vor avea în vedere respectarea principiului „Eficiența energetică pe primul loc” și a regulilor privind ajutorul de stat.

Sunt excluse de la sprijinul acordat prin PDD investițiile destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE.

Tipurile de acțiuni sunt conforme principiului DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în cadrul RRF.

Complementaritatea cu PNRR în domeniul eficienței energetice este asigurată, având în vedere că PDD sprijină eficiența energetică a întreprinderilor prin producția de energie solară și altor surse de energie regenerabilă, exclusiv pentru consumul propriu, iar PNRR finanțează eficiența energetică în sectorul industrial, care urmează să fie monitorizate printr-o platformă IT pentru centralizarea și analiza consumului național de energie. În plus, PNS va acorda sprijin pentru investiții la nivelul microîntreprinderilor din sectorul neagrícola din mediul rural, ca acțiune eligibilă în cadrul proiectelor pentru eficiență energetică, dar și sprijin pentru eficiență energetică în cadrul investițiilor la nivel de ferme și unități de procesare. De asemenea, PNS va susține investițiile privind eficiența energetică la nivelul microîntreprinderilor, IMM-urilor și întreprinderilor mari din sectorul agricol și agro-alimentar, iar Programul pentru Acvacultură și Pescuit (PAP) va susține investițiile pentru eficiență energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora. De asemenea, PNS va sprijini producerea și utilizarea de energie din surse regenerabile în cadrul investițiilor la nivel de ferme și unități de procesare, pentru consum propriu.

Potențiali beneficiari

- IMM-uri
- Întreprinderi mari, societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an (definite conform Legii 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare).

Acțiunea 4.2. Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice

Prin PNRR, România și-a asumat drept obiectiv de reformă decarbonarea sectorului de încălzire-răcire și creșterea competitivității în acest sector. În ceea ce privește capacitățile de generare de energie termică pe cărbune, acestea se află într-o stare economică precară (ex: Deva, Craiova, Motru). Planul identifică drept provocări insuficientul sprijin acordat atât cogenerării de înaltă eficiență la scară municipală, cât și sistemelor descentralizate de încălzire/răcire din surse regenerabile.

Municipalitatea Motru este în prezent furnizor de agent termic și apă caldă menajeră, a cărei producție este bazată pe cărbune și păcură, pentru aproape 4.400 de apartamente, 124 de agenți economici și 14 instituții publice. Societatea se află într-o stare economică precară datorată, în primul rând, includerii acesteia în schema de comercializare a certificatelor de carbon. Societatea a primit avizul ANRE pentru montarea unei instalații de evacuare a zgurii și cenușii care, deși va reduce emisiile de carbon ale centralei, nu va contribui la realizarea tranziției către un alt tip de combustibil mai puțin poluant. Situația UAT Motru, menționată și în PNRR, arată necesitatea municipiului Motru de a investi în cazane și sisteme de încălzire cu ardere pe bază de gaze naturale pentru locuințe

și clădiri, care înlocuiesc instalațiile pe bază de cărbune, turbă, lignit sau șisturi bituminoase.

Astfel, în cadrul PDD, pentru municipiul Motru va fi finanțată și înlocuirea centralei de producere a energiei termice pe bază de cărbune și păcură cu o centrală în cogenerare de înaltă eficiență pe bază de gaz natural.

Complementaritatea cu PNRR este asigurată având în vedere că prin acest instrument se finanțează capacități noi de producție pe gaz, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde, în timp ce prin PDD se finanțează înlocuirea sistemului de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili solizi pentru municipiul Motru.

Tipurile de acțiuni sunt compatibile cu principiul DNSH, deoarece compatibilitatea a fost evaluată în cadrul RRF și în conformitate cu ghidul tehnic RRF DNSH.

Potentiali beneficiari: UAT și concesionari serviciu public de termoficare urbană Motru.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

În cazul acțiunii 4.1 Îmbunătățirea eficienței energetice, grupul țintă este reprezentat de întreg ecosistemul de întreprinderi mici și mijlocii din toate sectoarele economice și întreprinderile mari/ societățile comerciale din industrie care înregistrează consumuri de energie mai mari de 1.000 tep/an . Entitățile descrise în cadrul grupului țintă sunt încurajate să adopte soluții care să conducă la o economie competitivă cu consum scăzut de energie și emisii reduse de carbon astfel încât să conducă la respectarea prevederilor Directivei privind eficiența energetică.

În cazul acțiunii 4.2. Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice, grupul țintă este reprezentat de populația orașului Motru .

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Categoriile sociale vulnerabile dependente de resursele tradiționale de încălzire a locuințelor, de preparare a hranei sau altor nevoi elementare de viață vor beneficia de aceste investiții aplicate în direcția tranziției verzi. În vederea evitării situațiilor de aprofundare a sărăciei energetice aceste investiții vor contribui la asigurarea unei tranziții echitabile, incluzive și durabile pentru toți. Intervențiile din acțiunile privind eficiența energetică și reducerea emisiilor de GES vor fi concepute astfel încât să fie combătută sărăcia energetică a grupurilor vulnerabile și să asigure egalitatea, spre exemplu pentru femeile care se confruntă cu discriminări și cu riscuri mari de a trăi în sărăcie energetică, limitându-li-se accesul serviciile de energie eficientă sau regenerabilă. Masurile vor

avea în vedere Obiectivul 7 de Dezvoltare durabilă al ONU: energie curată și la prețuri accesibile care prevede asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind promovarea energiei sustenabile, acțiunea privind exploatarea oportunității de a avea o producție crescută a energiei provenită din surse locale de RES pentru creșterea autonomiei energetice. PDD va contribui la activitățile de cooperare ale beneficiarilor pentru a consolida capacitatea de a integra cooperarea transnațională în plan strategic în domenii relevante (ex. soluții inovatoare). În ghidul solicitantului se vor detalia mecanismele de punere în practică a cooperării transnaționale.

Pentru susținerea obiectivelor Strategiei Dunării se va avea în vedere acordarea de punctaje suplimentare proiectelor localizate în cele 12 județe riverane Dunării, principalele tipuri de investiții vor viza în special îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și întreprinderilor mari pentru utilizarea în scop propriu. Proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul priorităților corespunzătoare PDD, precum și criteriile suplimentare privind modul în care acestea contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pentru obținerea punctajului suplimentar.

Proiectele vor fi complementare cu cele privind promovarea măsurilor de eficiență energetică și de eficiență a resurselor; proiecte demonstrative și investiții pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din programele Interreg IPA RO-Serbia, Programul Interreg NEXT RO-MD, Programul pentru Regiunea Dunării, Programul Interreg VI-A RO-HU, Programul Interreg Europe, Programul Interreg NEXT HU-SK-RO-UA.

IMM-urile și întreprinderile mari vor avea în vedere dezvoltarea unor acțiuni de cooperare cu parteneri proveniți din alte state membre sau terțe în vederea identificării celor mai bune soluții pentru promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (seminarii, schimburi de experiență, schimb de bune practici, vizite de studiu, orientări privind accesul la piețe, la tehnologii avansate privind eficiența energetică, recomandări în îmbunătățirea mediului investițional pentru eficiența energetică, tehnologii de energie regenerabilă), iar pentru reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice se au în vedere cooperări cu parteneri cu experiență în domeniu (ex. Germania/Austria).

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Acțiunea 4.1 va fi implementată prin instrumente financiare. Se are în vedere utilizarea IF (imprumut) cu parte de grant, proporția exactă urmând a fi decisă în procesul de evaluare ex-ante. Grantul va fi utilizat pentru IMM-uri pentru auditul energetic ex și post și pentru asistența tehnică în pregătirea de proiecte. Având în vedere că toate tipurile de măsuri de la acțiunea 4.2 nu generează venituri, sau, dacă ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de prestare a serviciului, precum și faptul că beneficiarii vor fi APL sau concesionarii serviciului public de termoficare urbană și veniturile din exploatarea infrastructurii sunt extrem de reduse raportat la volumul investițiilor, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a suportului financiar, granturile reprezentând singura formă de sprijin financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	26,00	259,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	întreprinderi	26,00	259,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO104	Număr de unități de cogenerare de înaltă eficiență	unități de cogenerare	0,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RRCR26	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.)	MWh/an	32.989.123,00	2018	31.447.974,00	*	
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RRCR29	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	echivalent tone de CO2/an	99.297,00	2018	96.658,00	*	

P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR105	Emisii de gaze cu efect de seră estimate, provenite de la cazane și sisteme de încălzire convertite de la combustibili fosili solizi la gaz	echivalent tone de CO2/an	29.215,00	2020	18.522,00	*	
----	--------	------	----------------------	--------	---	---------------------------	-----------	------	-----------	---	--

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	038. Eficiență energetică și proiecte demonstrative în IMM-uri și măsuri de sprijin	46.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	039. Eficiență energetică și proiecte demonstrative în întreprinderi mari și măsuri de sprijin	46.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	048. Energie din surse regenerabile: energie solară	17.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	6.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	056. Înlocuirea sistemelor de încălzire pe bază de cărbune cu sisteme de încălzire pe bază de gaz, în scopul atenuării schimbărilor climatice	10.000.000,00
P4	RSO2.1	Total			125.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	10.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Sprijin prin instrumente financiare: împrumut	85.000.000,00
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. Sprijin prin instrumente financiare: Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar	30.000.000,00
P4	RSO2.1	Total			125.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	125.000.000,00
P4	RSO2.1	Total			125.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	125.000.000,00
P4	RSO2.1	Total			125.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FC)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.3 Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de distribuție și transporta energiei termice

Infrastructura Sistemelor de Alimentare Centralizată cu Energie Termică (SACET) reprezintă un ansamblu tehnologic și funcțional ce cuprinde totalitatea construcțiilor, instalațiilor, echipamentelor, dotărilor specifice precum și mijloacele de măsurare din sistem prin care se realizează serviciul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice (căldură și apă caldă) către consumatori, în condiții de eficiență și standarde de calitate, inclusiv conformare la cerințele privind protecția mediului.

SACET-urile înregistrează importante pierderi energetice determinate de o serie de factori, printre care și vechimea conductelor care generează în consecință un număr mare de avarii/an.

Raportul anual al ANRE pentru anul 2020 constată mai multe probleme la nivel național în ceea ce privește sistemele de producere a energiei termice în sistem centralizat, printre care cele mai importante sunt pierderile substanțiale din rețelele de transport și distribuție a energiei termice (energia produsă în 2020 este de 14.080.217 MWh, iar energia termică vândută este de 9.887.516 MWh), pierderi suportate de consumatorul final prin prețul de furnizare mare, volumul redus de investiții în infrastructura SACET, care conduce la lipsa continuității în furnizarea energiei termice și la nerespectarea parametrilor de calitate a agentului termic furnizat.

Prin PDD se au în vedere **finanțarea sistemelor de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, respectiv rețelele de termoficare, inclusiv punctele termice**. Punctul termic este un grup de dispozitive care permit ca parametrii de căldură (temperatura) să fie reduși din rețeaua de transport astfel încât să se poată face distribuția căldurii către consumator prin rețeaua de distribuție.

Astfel, în ceea ce privește rețelele termice din sistemele de alimentare cu energie termică, se va asigura prioritate la finanțare proiectelor începute în perioada de programare 2014-2020, în vederea continuării acestora, iar noi proiecte vor fi dezvoltate în măsura în care vor mai exista resurse financiare disponibile. Noile investiții în sistemele urbane de termoficare vor fi analizate în funcție de situația financiară a fiecărui sistem și sustenabilitatea sa economică, selecția spre finanțare urmând a se limita la sistemele care demonstrează sustenabilitatea investiției și a sistemului și la sistemele pentru care este necesară continuarea investițiilor în coerență cu investițiile realizate în perioada 2014-2020.

Luând în considerare aspectele sus menționate, prevederile prezentate în documentele europene, precum și țintele asumate de România la nivelul PNIESC, măsura pentru care se acordă finanțare vizează modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice.

În acord cu Anexa 1 a CPR, proiectele vor corespunde definiției termoficării și răcirii centralizate eficiente și vor fi în conformitate cu Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de

abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1).

Tipurile de acțiuni sunt compatibile cu principiul DNSH, fiind evaluate în conformitate cu ghidul tehnic RRF DNSH.

Potentialii beneficiari: Unități administrativ teritoriale (UAT-uri)

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă îl reprezintă populația României ținând seama de faptul că investițiile vor conduce la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la eficientizarea sistemelor de distribuție și transport a energiei termice, având efect direct asupra consumatorilor finali din sistemele centralizate.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Categoriile sociale vulnerabile dependente de resursele tradiționale de încălzire a locuințelor, de preparare a hranei sau altor nevoi elementare de viață vor beneficia de aceste investiții aplicate în direcția tranziției verzi. În vederea evitării situațiilor de aprofundare a sărăciei energetice, aceste investiții vor contribui la asigurarea unei tranziții echitabile, incluzive și durabile pentru toți. Intervențiile din acțiunile privind eficiența energetică și reducerea emisiilor de GES vor fi concepute astfel încât să fie combătută sărăcia energetică a grupurilor vulnerabile și să asigure egalitatea, spre exemplu pentru femeile care se confruntă cu discriminări și cu riscuri mari de a trăi în sărăcie energetică, limitându-li-se accesul serviciile de energie eficientă sau regenerabilă. Masurile vor avea în vedere Obiectivul 7 de Dezvoltare durabilă al ONU: energie curată și la prețuri accesibile care prevede asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind promovarea energiei sustenabile, acțiunea privind exploatarea oportunității de a avea o producție crescută a energiei provenită din surse locale de energie regenerabilă pentru creșterea autonomiei energetice.

Pentru susținerea obiectivelor Strategiei Dunării se va avea în vedere acordarea de puncte suplimentare proiectelor localizate în cele 12 județe riverane Dunării. Proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul priorităților corespunzătoare PDD, precum și criteriile suplimentare privind modul în care acestea contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Proiectele vor fi complementare cu cele privind promovarea măsurilor de eficiență energetică și de eficiență a resurselor și cele pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din programele Interreg IPA Romania-Serbia, Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova, Programul pentru Regiunea Dunării, Programul Interreg VI-A România-Ungaria, Programul Interreg Europe, Programul Interreg NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina.

Se au în vedere cooperări bilaterale cu parteneri din alte state cu care se pot crea sinergii privind abordarea prin care să se poată realiza de țintele comune privind eficiența energetică, eficiența a resurselor și cele pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră conform directivelor europene și PNIESC.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere, că toate tipurile de acțiuni la 4.1 susținute nu generează venituri, sau, dacă ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de prestare a serviciului, precum și faptul că beneficiarii vor fi APL sau concesionarii serviciului public de termoficare urbană și veniturile din exploatarea infrastructurii sunt extrem de reduse raportat la volumul investițiilor, nu se vor utiliza instrumentele financiare ca formă de acordare a sprijinului financiar, granturile reprezentând singura formă viabilă de acordare a finanțării.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P4	RSO2.1	FC		RCO20	Conducte ale rețelei de termoficare și răcire centralizată nou construite și îmbunătățite	Km	40,00	155,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P4	RSO2.1	FC		RCR29	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	echivalent tone de CO2/an	62.564.598,00	2018	62.368.725,00	*	
P4	RSO2.1	FC		2S10	Pierderi de energie pe rețelele de transport și distribuție a agentului termic	%	29,80	2018	22,70	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.1	FC		055. Cogenerare de înaltă eficiență, termoficare și răcire centralizate eficiente, cu emisii reduse pe durata ciclului de viață	200.300.000,00
P4	RSO2.1	Total			200.300.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.1	FC		01. Grant	200.300.000,00
P4	RSO2.1	Total			200.300.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.1	FC		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	200.300.000,00
P4	RSO2.1	Total			200.300.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.1	FC		03. Neutralitatea de gen	200.300.000,00
P4	RSO2.1	Total			200.300.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.2. Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 4.4. Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă

Potrivit PNIESC, cantitatea de energie regenerabilă utilizată în termoficarea centralizată, având ca sursă energia geotermală, este proiectată să crească de la 360 MWh în 2018 la 523 MWh la nivelul anului 2030, fiind subliniat de asemenea potențialul biogazului în restructurarea sistemelor termice în zonele în care există potențial agricol.

Mai mult, în sectorul de încălzire și răcire consumul final de energie din surse regenerabile este reprezentat aproape în totalitate, în prezent, de consum de biomasă (lemn de foc, deșeuri agricole).

Totodată, în contextul strategiilor de tip „Smart City” în curs de elaborare, autoritățile locale au planificate o serie de proiecte orientate către producerea de energie electrică și termică din surse regenerabile, utilizând panouri fotovoltaice, panouri solare termice sau biomasă.

Ținând seama de PNIESC, prin PDD sunt vizate **continuarea măsurilor POIM care au în vedere investiții în capacități noi sau în modernizarea capacităților existente de producție a energiei electrice/termice din biomasă/biogaz și în capacități noi sau în modernizarea capacităților de producție a energiei termice din apă geotermală**. Acestea pot contribui la reducerea deficitului de capacitate instalată în aceste domenii și vor fi realizate cu respectarea principiului de neafectare semnificativă a mediului. Mai mult, schemele de ajutor de stat ai căror beneficiari ar fi operatorii economici vor contribui la realizarea tranziției către o economie și o industrie neutră din punct de vedere climatic.

Investițiile vor fi în conformitate cu Directiva pentru energia regenerabilă și condiționate de finalizarea reformei 6, în cadrul componentei 6 a PNRR privind punerea în aplicare a cadrului legislativ care introduce măsuri de decarbonizare a sectorului de încălzire și răcire, așa cum este detaliat în jalonul 128.

Concomitent, pentru a asigura sustenabilitatea biomasei provenite din păduri, investițiile vor fi condiționate de finalizarea reformelor legate de Strategia Națională Forestieră și de regulile obligatorii aferente din componenta 2 a PNRR, așa cum sunt detaliate în etapele 22 și 23. În ceea ce privește producția de biogaz, aceasta se va baza pe deșeuri și reziduuri organice, și nu pe culturi, pentru a evita problemele legate de schimbarea utilizării terenurilor.

Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR și în conformitate cu ghidul tehnic RRF.

Complementarități

Prin PNRR vor fi acordate finanțări pentru instalarea de noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile (950 MW), respectiv eolian și solar, proiectate a livra exclusiv energie electrică în Sistemul electroenergetic național (SEN).

Luând în considerare dificultățile României de a restructura sistemele de termoficare a locuințelor subliniate și în RT 2020, țintele asumate de România

privind energia regenerabilă în termoficarea centralizată și accesul la biomasă (cu respectarea condițiilor de sustenabilitate), precum și ținând seama de complementaritățile cu PNRR, prin PDD se are în vedere continuarea finanțării proiectelor mature aflate în lista de proiecte eligibile/aprobate pentru perioada de programare 2014-2020, iar noi proiecte vor fi dezvoltate în măsura în care vor mai exista resurse financiare disponibile. Proiectele vor avea în vedere producerea energiei termice din biomasă/biogaz și apă geotermală. Aceste proiecte asigură distribuția cât mai aproape de cosumator, inclusiv prin finanțarea dezvoltării/modernizării rețelelor de distribuție a energiei termice pentru facilitarea evacuării căldurii.

Pentru investițiile în producția de energie regenerabilă, complementaritatea este asigurată ținând seama că prin PDD se vor finanța în principal proiecte mature/aprobate din POIM 2014-2020.

Prin PNDR 2014-2020 se finanțează investiții în exploatații agricole pentru producerea de biocombustibili și bioenergie pentru consum propriu, precum și investiții în procesarea biomasei și alte tipuri de surse regenerabile din spațiul rural.

Potentiali beneficiari: UAT-uri în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogaz.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este reprezentat de populația României având în vedere că scaderea emisiilor de gaze cu efect de seră influențează pozitiv calitatea mediului și sănătatea populației.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Măsurile din acțiunile privind promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă vor fi concepute astfel încât să combătută sărăcia energetică a grupurilor vulnerabile și să asigure egalitatea, spre exemplu pentru femeile care se confruntă cu discriminări și cu riscuri mari de a trăi în sărăcie energetică, limitându-li-se accesul serviciile de energie eficientă sau regenerabilă. Măsurile vor avea în vedere Obiectivul 7 de Dezvoltare durabilă al ONU: energie curată și la prețuri accesibile care prevede asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va contribui la aria prioritară SUERD privind Promovarea energiei sustenabile, acțiunile privind: extinderea utilizării biomasei (ex. Lemn, deșeuri), energiei solare, geotermale, hidro și eoliene și consolidarea Convenției Carpatice de împărțire a bunelor practice de utilizare a biomasei pentru scopuri energetice.

Pentru susținerea obiectivelor Strategiei Dunării se va avea în vedere acordarea de puncte suplimentare proiectelor localizate în cele 12 județe riverane Dunării. Principalele tipuri de investiții vor viza producția de energie regenerabilă, iar pentru obținerea punctajului suplimentar proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul priorităților corespunzătoare PDD, precum și criterii suplimentare privind modul în care acestea contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

UAT-urile beneficiare în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogaz vor avea în vedere cooperarea cu parteneri din alte state membre sau terțe (seminarii, schimb de bune practici, vizite de studiu) în vederea promovării energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energia din surse regenerabile, inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că toate tipurile de acțiuni susținute nu generează venituri, sau, în cazul în care ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de furnizare a serviciului, granturile reprezintă singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
------------	-------------------	------	----------------------	----	-----------	-------------------	--------------------------	--------------

P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW		0,00	14,00
----	--------	------	----------------------	-------	---	----	--	------	-------

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	22,00	2022	256.832,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	049. Energie din surse regenerabile: biomasă	20.000.000,00
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	30.000.000,00
P4	RSO2.2	Total			50.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	50.000.000,00
P4	RSO2.2	Total			50.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	50.000.000,00

P4	RSO2.2	Total			50.000.000,00
----	--------	-------	--	--	---------------

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	50.000.000,00
P4	RSO2.2	Total			50.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.3. Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 4.5. Sisteme și rețele inteligente de energie

Având în vedere obligațiile ce decurg din directivele europene, precum și obiectivele asumate prin PNRR, este necesară accelerarea procesului de extindere a sistemului național de contorizare inteligentă, ale cărui beneficii se subsumează obiectivelor europene și naționale privind decarbonarea și digitalizarea sistemului energetic.

Sistemul de contorizare inteligentă va susține nivelul de bază al infrastructurii de tip Smart Grid, asigurând măsurarea consumului de electricitate, înregistrarea variațiilor de tensiune și furnizarea informațiilor relevante operatorilor de distribuție pentru ca producția, distribuția și consumul de energie electrică să poată fi ajustată și optimizată în mod automat. De asemenea, sistemul de contorizare inteligentă va crea premisele analizei modelelor de consum ale clienților deserviți și implicit va contribui la optimizarea cantităților de energie distribuită. Gama completă de opțiuni care să permită clienților să beneficieze pe deplin de investițiile în contorizare se va activa până cel târziu în anul 2027 și va avea caracteristici care permit integrarea prosumatorilor în rețea. Investițiile în rețeaua de joasă tensiune, implicit achiziția și montarea contoarelor inteligente, nu sunt vizate prin PNRR și nici prin Programul Connecting Europe Facility, drept pentru care susținerea din resursele Politicii de Coeziune va aduce un impact semnificativ pentru accelerarea extinderii sistemului de contorizare inteligentă din România.

Totodată, echipamentele infrastructurii electrice naționale se află în exploatare de peste 40 de ani și sunt bazate pe o tehnologie cu un consum ridicat de energie, care generează pierderi semnificative, riscuri crescute de accidente, avarii și întreruperi în alimentare. Doar o mică parte din capacitățile energetice aflate în gestiunea operatorilor de rețea a fost reabilitată sau modernizată, fiind necesară intensificarea programelor de re tehnologizare și modernizare a instalațiilor existente.

Dezvoltarea unei rețele inteligente de electricitate presupune investiții în primul rând în modernizarea, digitalizarea și automatizarea rețelelor existente, având ca scop îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților deserviți, respectarea standardelor de performanță și calitate a energiei distribuite, prin utilizarea echipamentelor din categoria Best Available Technology și respectarea principiului DNSH.

De asemenea, investițiile vor crește stabilitatea și capacitatea de preluare a unei cantități majorate de energie produsă din surse regenerabile, calitatea și cost-eficiența serviciilor oferite consumatorilor finali, a gradului de securitate și flexibilitate a rețelei. Totodată, digitalizarea infrastructurii în vederea optimizării managementului rețelei prin schimbul de date și interconexiunii cu infrastructura de transport a energiei electrice va contribui la asigurarea premiselor pentru tranziția către conceptul Smart Grid.

De asemenea, ca obiectiv investițional dedicat digitalizării, implementarea măsurilor de consum dispecerizabil (Demand-Response) este esențială pentru implementarea prețurilor dinamice, urmărindu-se inclusiv schimbarea comportamentului consumatorului.

Astfel, pentru realizarea direcțiilor de dezvoltare ale SEN/RED (Rețea electrică de Distribuție)/RET (Rețea Electrică de Transport) descrise în PNAEE, precum și a țintelor asumate în PNIESC, au fost identificate următoarele **posibile măsuri**:

1. Promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice;
2. Modernizarea și digitalizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și implementarea de soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare în SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition);
3. Creșterea capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice produsă din surse regenerabile de energie, incluzând, după caz, măsuri de creștere a adecvanței SEN.

Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR și în conformitate cu ghidul tehnic RRF.

În sectorul energiei electrice, complementaritatea cu PNRR este asigurată prin tipul intervențiilor propuse, având în vedere faptul că Politica de Coeziune susține sisteme și rețele inteligente, iar prin PNRR sunt vizate capacități suplimentare de stocare.

Obiectivele PDD sunt complementare obiectivelor proiectelor de interes comun de tip Smart Grid susținute prin CEF în sensul în care PDD poate asigura acea pondere adițională de implementare a SMI astfel încât rata de acoperire a SMI să fie de peste 80%.

Potentiali beneficiari

Operatori distribuție energie electrică/Operator transport energie electrică.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă este reprezentat de populația României luând în considerare că sistemul de contorizare inteligentă va crea premisele analizei modelelor de consum ale clienților deserviți, va contribui la optimizarea cantităților de energie distribuită și va avea caracteristici care permit integrarea prosumatorilor în rețea.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Măsurile din acțiunile privind sistemele și rețelele inteligente de energie vor fi concepute astfel încât să combătută sărăcia energetică a grupurilor vulnerabile

și să asigure egalitatea, spre exemplu pentru femeile care se confruntă cu discriminări și cu riscuri mari de a trăi în sărăcie energetică, limitându-li-se accesul serviciile de energie eficientă. Masurile vor avea în vedere Obiectivul 7 de Dezvoltare durabilă al ONU: energie curată și la prețuri accesibile care prevede asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va susține în integralitate aria prioritară SUERD privind promovarea energiei sustenabile, acțiunea privind întărirea cooperării cu privire la dezvoltarea și implementarea proiectelor de interconectare Nord-Sud, respective implementarea proiectelor de infrastructură în derulare în timpul stabilit, în particular referitoare la TEN-E și la proiectele din regiune din Programul European de Redresare în Energie, în special interconectările și conductele importante.

Cooperarea cu parteneri proveniți din alte state membre sau terțe se realizează în cadrul Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică care are menirea să promoveze integrarea pieței de energie electrică în Uniunea Europeană, stabilind reglementarea pieței și siguranța furnizării de energie electrică pe baza codurilor tehnice și de piață a rețelei. ENTSO-E își desfășoară activitatea activității folosind un mandat clar, în strânsă cooperare cu CE, cu autoritățile de reglementare și cu toate celelalte organizații interesate.

De asemenea, cooperarea se poate desfășura în cadrul creat de Consiliul Internațional al Rețelelor Electrice Mari, precum și de Consiliul Mondial al Energiei.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că toate tipurile de acțiuni susținute nu generează venituri, sau, în cazul în care ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de furnizare a serviciului, granturile reprezintă singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO23	Sisteme digitale de gestionare pentru sisteme energetice inteligente	componentele sistemului	0,00	15,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR33	Utilizatori conectați la sisteme energetice inteligente	utilizatori finali/an	312.578,00	2020	467.277,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	053. Sisteme energetice inteligente (inclusiv rețele inteligente și sisteme TIC) și stocarea aferentă	150.000.000,00
P4	RSO2.3	Total			150.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	150.000.000,00
P4	RSO2.3	Total			150.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	150.000.000,00
P4	RSO2.3	Total			150.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	150.000.000,00
P4	RSO2.3	Total			150.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.3. Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FC)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.6 Conversia, modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon

Strategia UE privind hidrogenul recunoaște necesitatea de a transporta volume mari de hidrogen, nu doar la nivel național ci și transfrontalier, sens în care este prioritară acțiunea de adaptare (și, după caz, extindere a infrastructurii de gaze naturale), pregătită pentru a integra acest combustibil sau alți combustibili verzi.

România dispune de un sistem relativ extins de transport și distribuție a gazelor naturale, care poate fi adaptat la vehicularea gazelor verzi, cu costuri semnificativ mai reduse în raport cu opțiunea de dezvoltare a unei rețele noi dedicate pentru vehicularea acestora și/sau cu opțiunea transportului prin alte mijloace sau metode (lichefiere, transport rutier sau maritim, etc).

Astfel, România poate adresa cu real succes nevoia transportului de gaze verzi de la puncte relevante de producție (precum cel de hidrogen previzionat din zona Dobrogei, arealul offshore din Marea Neagră, respectiv regiunea Moldovei, a doua zonă geografică ca potențial eolian indetificată la nivel național) la consumatorii finali, prin rețeaua națională de transport și de distribuție de gaze naturale.

Așadar, până la momentul în care România va dispune de o producție suficientă de hidrogen sau alte gaze verzi la nivel național, gazele naturale, dar și alte categorii de gaze verzi, pot fi vehiculate cu succes și cu avantaje de ordin climatic printr-o rețea de conducte care reflectă standardul „hydrogen-ready”, contribuind la atingerea obiectivelor impuse prin Strategia UE de reducere a emisiilor de metan.

Suplimentar, standardul dual Smart Grid - Hydrogen-ready vizează dezvoltarea unor rețele inteligente de gaze naturale, de natură a crește nivelul de flexibilitate, siguranță și eficiență în operare.

Având în vedere că o rețea digitalizată și adaptată la hidrogen sau alte gaze verzi va conduce la reducerea volumului de metan disipat în atmosferă, dar și că integrarea hidrogenului în mix-ul energetic ar putea compensa declinul natural înregistrat de producția de gaze naturale (potrivit Comisiei Naționale pentru Prognoză și Strategie satisfacerea necesarului de consum exclusiv cu gaze naturale din producția internă nu va fi posibil după anul 2040), a fost identificată ca măsură **conversia și modernizarea rețelelor noi de transport și distribuție a gazelor naturale pregătite pentru vehicularea de hidrogen sau alte gaze verzi.**

Trebuie luat în considerare caracterul inovator al tehnologiei (deși matur ca tehnologie, hidrogenul este în continuare considerat un combustibil premium), cel puțin la nivel național (majoritatea proiectelor de producție a hidrogenului fiind proiecte pilot), fiind recomandată decuplarea obligațiilor operatorilor de distribuție de imperativul de a asigura volumele necesare de hidrogen pentru a asigura blend-ul (operatorii fiind responsabili exclusiv de asigurarea

transportului/sistemului de distribuție a blendului), aceasta fiind în acord cu principiul de unbundling stabilit de Directiva 73/2009 revizuită și republicată (atât vertical separarea activității de producție/ furnizare de cea de transport/distribuție, cât și pe orizontală prin menținerea unor evidențe separate privind rețelele de gaz și rețelele hydrogen-ready). De asemenea, este nevoie de stabilirea unor standarde unitare aplicabile echipamentelor pentru rețele hydrogen-ready și asigurarea stocurilor necesare din aceste echipamente.

Având în vedere noile tendințe europene în materie de hidrogen sau alte gaze verzi, considerate indispensabile pentru atingerea neutralității climatice, au fost identificate **măsuri** precum:

1. Conversia și modernizarea rețelelor existente de transport și distribuție gaze naturale la standardul dual Smart Grid și hydrogen-ready (inclusiv prin înlocuirea conductelor incompatibile cu vehicularea hidrogenului sau a altor gaze verzi), respectiv a altor elemente componente în vederea pregătirii acestora pentru vehicularea de hidrogen sau a altor gaze verzi și asigurarea securității și continuității în alimentare (în diferite concentrații, alături de gaze naturale și alte categorii de gaze verzi);
2. Extinderea rețelelor de transport și distribuție existente, inclusiv înființarea unor sisteme de distribuție noi, la standarde Smart Grid și în vederea asigurării mijloacelor tehnice de vehiculare a hidrogenului sau a altor gaze verzi.

Implementarea va fi abordată astfel încât prioritizarea investițiilor să reflecte nevoia de a reduce emisiile de carbon și pierderile de energie, precum și de a spori securitatea și siguranța aprovizionării și de a integra sistemele pe piața regională. Totodată, vechimea rețelei, respectiv starea actuală precară a acesteia vor constitui criteriile de priorizare.

În selecția proiectelor, se va lua în considerare principiul *DNSH*.

Acțiunile sunt compatibile DNSH, compatibilitatea fiind evaluată în PNRR.

În ceea ce privește investițiile în infrastructura de transport și distribuție a gazelor naturale pregătite pentru hidrogen sau alte gaze verzi, complementaritatea este asigurată astfel: măsurile din Politica de Coeziune vor viza întreg teritoriul național cu excepția regiunii Oltenia, în care investițiile sunt realizate din PNRR.

Potentiali beneficiari: Operatori rețele distribuție gaze/ Operator de transport gaze/parteneriate între operatori rețele distribuție gaze și entități de drept privat care dețin în proprietate rețele de distribuție a gazelor naturale (IMM sau întreprindere mare), așa cum sunt ele definite în cadrul legislației naționale aplicabile.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă al acestei acțiuni îl reprezintă populația României având în vedere faptul că aceasta este beneficiarul final al investițiilor care vizează conversia, modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon. Totodată, prin investițiile realizate, populația va beneficia securitate sporită și siguranța aprovizionării.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Măsurile din acțiunile privind conversia, modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon vor fi concepute astfel încât să combătută sărăcia energetică a grupurilor vulnerabile și să asigure egalitatea, spre exemplu pentru femeile care se confruntă cu discriminări și cu riscuri mari de a trăi în sărăcie energetică, limitându-li-se accesul serviciile de energie eficientă sau regenerabilă. Măsurile vor avea în vedere Obiectivul 7 de Dezvoltare durabilă al ONU: energie curată și la prețuri accesibile care prevede asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

*

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PDD va susține în integralitate aria prioritară SUERD privind promovarea energiei sustenabile, acțiunea privind întărirea cooperării cu privire la dezvoltarea și implementarea proiectelor de interconectare Nord-Sud, respective implementarea proiectelor de infrastructură în derulare în timpul stabilit, în particular referitoare la TEN-E și la proiectele din regiune din Programul European de Redresare în Energie, în special interconectările și conductele importante.

De asemenea, programul va contribui la activitățile de cooperare ale beneficiarilor pentru a consolida capacitatea de a integra cooperarea transnațională în plan strategic în domenii relevante precum implementarea de soluții de pregătire a rețelei de gaze în vederea vehiculării cu hidrogen. În ghidul solicitantului se vor detalia mecanismele de punere în practică a cooperării transnaționale.

Transportatorii și distribuitorii de gaz sunt companii deschise colaborărilor pe termen mediu și lung cu parteneri proveniți din statele membre sau terțe (ex. Republica Moldova, Bulgaria, Turcia, Grecia, Ungaria) care pot asigura și garanta derularea unor contracte în beneficiul părților semnatare și care contribuie la dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice pregătite pentru vehicularea hidrogenului și altor gaze verzi. Totodată, beneficiarii vor dezvolta cooperări bilaterale și multilaterale în cadrul Inițiativei European Hydrogen Backbone (EHB) ”Coloană vertebrală europeană pentru hidrogen” care vizează colaborări între companii din 28 de state, respectiv Amber Grid, Bulgartransgaz, Conexus, CREOS, DESFA, Elering, Enagás, Energinet, Eustream, FGSZ, FluxSwiss, Fluxys Belgium, Gas Connect Austria, Gasgrid Finland, Gassco, Gasunie, Gas Networks Ireland, GAZ-SYSTEM, GRTgaz, National Grid, NET4GAS,

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere specificul acțiunilor finanțate, precum și faptul că toate tipurile de acțiuni susținute nu generează venituri, sau, în cazul în care ar putea genera unele venituri, acestea vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere/scăderea costurilor de furnizare a serviciului, granturile reprezintă singura formă de acordare a sprijinului financiar.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
P4	RSO2.3	FC		RCO124	Conducte ale rețelei de transport și distribuție a gazelor nou construite sau îmbunătățite	Km	0,00	1.437,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
P4	RSO2.3	FC		RCR33	Utilizatori conectați la sisteme energetice inteligente	utilizatori finali/an	0,00	2020	137.612,00	*	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FC		057. Distribuția și transportul gazelor naturale care înlocuiesc cărbunele	323.463.692,00
P4	RSO2.3	Total			323.463.692,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FC		01. Grant	323.463.692,00
P4	RSO2.3	Total			323.463.692,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FC		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	323.463.692,00
P4	RSO2.3	Total			323.463.692,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
P4	RSO2.3	FC		03. Neutralitatea de gen	323.463.692,00
P4	RSO2.3	Total			323.463.692,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

3. Planul de finanțare

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3) și articolele 14 și 26 din RDC

3.1. Transferuri și contribuții (1)

Referință: articolele 14, 26 și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

(1) Se aplică numai modificărilor de programe în conformitate cu articolele 14 și 26, cu excepția transferurilor complementare către FTJ în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție din partea		Contribuție la	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Componenta InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Pentru fiecare nouă cerere de contribuție, se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Infrastructura sustenabilă (a)	Inovare și digitalizare (b)	IMM (c)	Investiții sociale și competențe (d)	Total (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Total						

* Cuantumul cumulat pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, pe fonduri și per categorie de regiuni.

Justificare, luând în considerare modul în care aceste cuantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

--

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Instrumentul	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Total
Total		

* Cuanumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare

--

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)

	FEDR			FSE+			FC	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
Total												

* Cuantumul cumulat pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare

--

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1)

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

3.4. Transferuri înapoi (1)

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transferuri de la InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Transferuri către		Defalcare pe an							
	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

(1) Se aplică doar modificărilor de program pentru resursele transferate înapoi de la alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, în cadrul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la	Către						
InvestEU/Instrument	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune
	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	

* Cuanțumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

3.5. Credite financiare pe an

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categoría de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	
FEDR*	Mai puțin dezvoltate	0,00	489.221.609,00	514.229.508,00	540.293.719,00	567.256.318,00	251.183.432,00	251.183.432,00	265.915.780,00	265.915.780,00	3.145.199.578,00
Total FEDR		0,00	489.221.609,00	514.229.508,00	540.293.719,00	567.256.318,00	251.183.432,00	251.183.432,00	265.915.780,00	265.915.780,00	3.145.199.578,00
FC		0,00	139.824.301,00	146.968.143,00	154.409.943,00	162.112.994,00	71.782.394,00	71.782.393,00	75.996.950,00	75.996.950,00	898.874.068,00
Total FC		0,00	139.824.301,00	146.968.143,00	154.409.943,00	162.112.994,00	71.782.394,00	71.782.393,00	75.996.950,00	75.996.950,00	898.874.068,00
Total		0,00	629.045.910,00	661.197.651,00	694.703.662,00	729.369.312,00	322.965.826,00	322.965.825,00	341.912.730,00	341.912.730,00	4.044.073.646,00

* Cuantumi după transferul complementar la FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii	Fond	Categorია de regiune*	Contribuția Uniunii (a)=(g)+(h)	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rată de cofinanțare (f)=(a)/(e)
						Mai puțin cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)		Publice (c)	Private (d)		
2	P1	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	2.210.000.000,00	1.845.011.954,00	364.988.046,00	390.000.000,00	390.000.000,00		2.600.000.000,00	85,0000000000%
2	P1	Public	FC		375.110.376,00	313.440.374,00	61.670.002,00	442.665.564,00	442.665.564,00		817.775.940,00	45,8695784080%
2	P2	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	170.000.000,00	143.694.555,00	26.305.445,00	30.000.001,00	30.000.001,00		200.000.001,00	84,9999995750%
2	P3	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	440.199.578,00	367.826.792,00	72.372.786,00	77.682.279,00	77.682.279,00		517.881.857,00	84,9999999131%
2	P4	Public	FEDR	Mai puțin dezvoltate	325.000.000,00	271.567.065,00	53.432.935,00	57.352.942,00	57.352.942,00		382.352.942,00	84,9999998169%
2	P4	Public	FC		523.763.692,00	437.654.351,00	86.109.341,00	212.428.887,00	212.428.887,00		736.192.579,00	71,1449295932%
Total			FEDR	Mai puțin dezvoltate	3.145.199.578,00	2.628.100.366,00	517.099.212,00	555.035.222,00	555.035.222,00		3.700.234.800,00	84,9999999459%
Total			FC		898.874.068,00	751.094.725,00	147.779.343,00	655.094.451,00	655.094.451,00		1.553.968.519,00	57,8437759201%
Total general					4.044.073.646,00	3.379.195.091,00	664.878.555,00	1.210.129.673,00	1.210.129.673,00		5.254.203.319,00	76,9683508702%

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocare specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați totalul resurselor FTJ, inclusiv sprijinul complementar transferat de la FEDR și FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există cuantumul de flexibilitate.

4. Condiții favorizante

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
1. Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice			Da	Existența unor mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include: 1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE	Da	HG nr. 901/2015 OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin: -prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP -prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel -calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.
				2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului	Da	art.232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169	Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP. a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				câștigător, numărul ofertanților inițiali și valoarea contractuală; (b) informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații.		<p>b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6),222^1 Legea nr 99/2016, art. 239, 239^1 OUG nr 114/2020</p> <p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANT-A-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf</p> <p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf</p> <p>Instrucțiunea nr 1/2021</p> <p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instrucțiune-MO-final.pdf</p>	<p>atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate.</p> <p>b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului.</p> <p>Au fost implementate următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> -anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) <p>În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsiindu-se în profilul SEAP, DUAE și declarația cu participanții la procedură.</p>
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva	Da	<p>OUG 13/2015 HG 634/20215 OUG nr.68/2019</p> <p>http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false</p>	<p>ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				2014/25/UE.			
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.	Da	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	Legea 98/2016 Legea 99/2016	Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței: - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței
2. Instrumente și capacități pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat			Da	Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat: 1. în cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al întreprinderilor vizate de o cerință de recuperare;	Da	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	Referitor la conceptul de încadrare a întreprinderilor în categoria de întreprindere în dificultate, AM: - verifică existența declarației pe propria răspundere a reprezentantului întreprinderii beneficiare, - aplică metodologia pentru Verificarea declarației pe propria răspundere a reprezentantului întreprinderii beneficiare (prezentată în Anexa la Autoevaluarea națională privind îndeplinirea condiției favorizante privind ajutorul de stat);

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							<p>analiza la nivelul întreprinderii se face pe baza datelor conturilor anuale complete încheiate pentru anul anterior depunerii cererii de finanțare, aprobate și depuse la autoritățile fiscale.</p> <p>Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.</p>
				2. prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul ajutoarelor de stat.	Da	OUG nr. 77/2014 https://mfinante.gov.ro/documents/35673/220775/OUG77_2014.pdf	Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitate de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
3. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale			Da	<p>Existența unor mecanisme eficiente care asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și care includ:</p> <p>1. modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor</p>	Da	<p>Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/</p>	A fost aprobat ”Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile”, în consultare cu partenerii relevanți, ce are ca obiectiv sprijinirea personalului din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, ministerelor de linie cu

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				respectă dispozițiile relevante ale Cartei;			<p>atribuții în gestionarea fondurilor europene, agențiilor și altor autorități publice în programare și în implementare pentru perioada 2021-2027, cât și a beneficiarilor care solicită finanțare din fondurile europene nerambursabile (FEN), în aplicarea și implementarea eficace a dispozițiilor Cartei.</p> <p>Ghidul dă o mai bună înțelegere a Cartei, explicând importanța și caracterul obligatoriu al conformității acesteia în implementarea FEN și asigurând reflectarea prevederilor Cartei corespunzător în pregătirea și implementarea programelor prin explicarea rolului și a sarcinilor autorităților și facilitarea elaborării procedurilor de verificare a conformității cu dispozițiile Cartei, prin furnizarea de instrumente simple și directe de verificare incluzând o listă de verificare utilizată în toate etapele programării și implementării.</p>
				2. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	<p>Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/</p>	<p>Raportarea cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri cu Carta și a plângerilor privind Carta se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h), respectiv art. 69(7) din RDC, sub responsabilitatea autorității de management, cel puțin o dată pe an către CM, în cadrul documentelor privind stadiul implementării programelor. Se vor furniza informații referitoare la numărul și rezultatele plângerilor,</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							<p>numărul și modalitățile de soluționare a cazurilor detectate de neconformitate, împreună cu măsurile de remediere aplicate. De asemenea, măsurile puse în aplicare la nivelul autorității de management pentru verificarea conformității documentelor cu dispozițiile Cartei vor fi raportate în același capitol.</p> <p>Se va acorda o atenție deosebită componenței comitetelor de monitorizare prin includerea organismelor responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu dizabilități, a egalității de gen și a nediscriminării.</p>
4. Implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CDPD a ONU) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului			Da	<p>Existența unui cadru național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include:</p> <p>1. obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare;</p>	Da	<p>HG234/2022 -atribuțiile, organizarea și funcționarea ANPDPD https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/251762</p> <p>L221/2010 -ratificarea CDPD http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123949</p> <p>L448/2006 - protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311</p> <p>HG490/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind drepturile pers. cu dizabilități 2022-2027 https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/254203</p>	<p>Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD) a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, ce are ca obiectiv general asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi.</p> <p>Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități.</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							<p>Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANPPDP pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru.</p> <p>Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2022-2027.</p>
				2. modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor;	Da	<p>L 8/2016-infiintarea mecanismelor prevazute de Conventia privind drepturile persoanelor cu dizabilitati http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197</p> <p>Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027 (Ghidul CDPD)</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/</p>	<p>ANPPDP elaborează politicile, strategiile și standardele în domeniul dizabilității. La nivelul MIPE s-a elaborat Ghidul CDPD în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României și aprobat de Guvern prin Memorandum comun în data de 10 august a.c. Ghidul sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin evidențierea rolurilor diferitelor autorități pentru asigurarea reflectării politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea și implementarea AP și a Programelor.</p> <p>Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în programare și implementare, dar și mecanismele de asigurare și verificare a respectării CFO4 și prevede acțiuni de asigurare a capacității administrative necesare.</p> <p>Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, utilizarea</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							noilor tehnologii de către persoanele cu dizabilități, pentru a facilita integrarea lor în societate.
				3. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	Reprezentanții Punctului de contact vor fi membri în CM-urile programelor. Raportarea către CM a cazurilor de neconformitate conf. art. 40 din RDC se va face cel puțin o dată pe an, prin prezentarea de către PCPD a plângerilor și reclamațiilor primite pe site-urile internet constituite în baza art. 46 și 49 din RDC, precum și în urma conclucrării cu celelalte entități relevante. PCPD ocupă o poziție cheie în cadrul arhitecturii instituționale pentru asigurarea faptului că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate sunt reflectate în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor. Prin colaborarea cu AM, ACP, AA, ANPDPD, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCD, Avocatul Poporului, în conf. cu dispozițiile art. 69 alin.(7) din RDC, reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM neconformitățile și sesizările înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau adresate de cetățeni COM, sesizările soluționate și propunerile de remediere înaintate spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, COM remediarea situațiilor semnalate.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
2.1. Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	FEDR FC	RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Nu	1. Este adoptată o strategie națională pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care: (a) implică obiective de etapă orientative pentru 2030, 2040 și 2050; (b) oferă o descriere orientativă a resurselor financiare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei; (c) definește mecanisme eficiente pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor.	Da	HG nr. 1034/2020 în 27.11.2020. SRTL poate fi consultat accesând următorul link: https://www.mlpda.ro/uploads/articole/attachments/60096d5354394459864321.pdf	Strategia națională de renovare pe termen lung (SRTL) cuprinde, în Capitolul IX Indicatori, o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private, cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5%, stabilit de Uniunea Europeană pentru 2030, prin Directiva 2012/27/UE. Capitolul X Implicații bugetare cuprinde resurselor financiare necesare pentru implementarea strategiei și opțiunile de implementare pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor (pct. 1 – 4), cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale propuse pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare publice, opțiuni și scheme de finanțare în vederea renovării clădirilor pentru fiecare segment de piață.
				2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	Nu		
2.2. Guvernanța sectorului			Nu	Planul național integrat privind energia și clima este notificat	Nu		

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
energetic	FEDR FC	<p>RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p> <p>RSO2.2. Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta</p>		<p>Comisiei, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în concordanță cu obiectivele pe termen lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Acordului de la Paris, care include:</p> <p>1. toate elementele prevăzute în modelul din anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999;</p>			
				<p>2. o descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.</p>	Da	<p>PNIESC 2021-2030 poate fi consultat accesând următorul link:</p> <p>https://www.monitoruloficial.ro/article--e-Monitor--339.html (partea i, nr. 963 bis/8.x.2021)</p>	<p>Capitolul 5.3. (Prezentarea generală a investițiilor necesare) din cadrul PNIESC 2021-2030 include o descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate în perioada 2021-2030 pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.</p>
2.3. Promovarea eficace a utilizării energiei regenerabile în toate sectoarele și în întreaga UE	FEDR	<p>RSO2.2. Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta</p>	Nu	<p>Existența unor măsuri care asigură:</p> <p>1. Respectarea obiectivului național obligatoriu privind energia din surse regenerabile pentru 2020 și a ponderii energiei din surse regenerabile ca valoare de bază până în 2030 sau luarea de măsuri suplimentare în cazul în care valoarea de bază nu este menținută în decursul oricărei perioade de un an, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 și cu Regulamentul (UE) 2018/1999.</p>	Nu		

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterionii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				2. În conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2018/2001 și ale Regulamentului (UE) 2018/1999, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în sectorul termoficării și răcirii, în conformitate cu articolul 23 din Directiva (UE) 2018/2001.	Nu		
2.4. Cadru eficace de gestionare a riscului de dezastre	FEDR	RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice	Da	Existența unui plan național sau regional de gestionare a riscului de dezastre, stabilit pe baza evaluărilor riscurilor, ținându-se seama în mod corespunzător de efectele probabile ale schimbărilor climatice și de strategiile existente de adaptare la schimbările climatice, care include: 1. O descriere a principalelor riscuri, evaluate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care reflectă profilul de risc actual și evoluția acestuia pe o durată orientativă de 25-35 de ani. În ceea ce privește riscurile legate de climă, evaluarea se bazează pe previziunile și scenariile în materie de schimbări climatice.	Da	Planul Național de Management a Riscurilor la Dezastre (PNMRD) https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24_merged.pdf Metodologia națională de evaluare a riscurilor la dezastre se regăsește la următorul link: https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/652019124720%20PM.pdf	Comitetul Național pentru Situații de Urgență a aprobat prin Hotărârea nr. 13/26.02.2021 Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (PNMRD), care a fost elaborat ținându-se seama de aspectele privind schimbările climatice. PNMRD conține o descriere a principalelor riscuri la nivel național în conformitate cu art. 6 lit. (a), din Decizia nr. 1313/2013/UE. Evaluarea riscurilor s-a realizat în concordanță cu Metodologia Națională de Evaluare a Riscurilor la dezastre. Conform evaluării naționale a riscurilor s-a stabilit că pentru următorii 7 - 10 ani, efortul ar trebui să se concentreze în principal pe 5 tipuri de riscuri (cutremure, secetă, inundații, incendii forestiere, epidemii / pandemii - riscuri care au obținut cele mai mari scoruri în matricea de risc dezvoltată la nivel național.
				2. O descriere a măsurilor de prevenire, pregătire și răspuns în caz de dezastre, prin care să se abordeze riscurile principale	Da	Planul Național de Management a Riscurilor la Dezastre (PNMRD) https://www.igsu.ro/	PNMRD cuprinde toate măsurile identificate de autoritățile naționale pentru a aborda riscurile specifice pentru 2020-2030. Măsurile sunt structurate în

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				identificate. Măsurile sunt ierarhizate în funcție de riscuri și de impactul economic al acestora, de lacunele în materie de capacități, precum și de eficiența și eficacitatea lor, ținându-se cont de alternativele posibile.		Resources/COJ/ProgrameStrategii//pdf24_merged.pdf	două categorii: măsuri generale - valabile pentru toate riscurile și măsuri sectoriale - detaliate pentru fiecare tip de risc. În plan sunt identificate și detaliate multe alte măsuri de prevenire, pregătire și răspuns. Planul de gestionare a riscului de dezastre a fost elaborat și consultat cu ministerele și părțile interesate relevante, în cadrul Platformei naționale pentru reducerea riscurilor de dezastre
				3. Informații privind resursele și mecanismele de finanțare disponibile pentru a acoperi costurile de exploatare și de întreținere legate de prevenire, pregătire și răspuns.	Da	Planul Național de Management a Riscurilor la Dezastre (PNMRD) https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii//pdf24_merged.pdf	PNMRD include toate informațiile privind resursele și mecanismele de finanțare care sunt identificate de autoritățile naționale pentru a aborda riscurile specifice pentru 2020-2030.
2.5. Planificare actualizată pentru investițiile necesare în sectorul apei și cel al apelor reziduale	FEDR FC	RSO2.5. Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor	Nu	Existența pentru fiecare sector sau pentru ambele sectoare, a unui plan național de investiții care include: 1. O evaluare a stadiului actual de aplicare a Directivei 91/271/CEE a Consiliului și a Directivei 98/83/CE a Consiliului.	Nu		
				2. Identificarea și planificarea, inclusiv o estimare financiară orientativă, a oricăror investiții publice: (a) necesare pentru aplicarea Directivei 91/271/CEE, stabilind	Nu		

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				o ordine de prioritate din perspectiva dimensiunii aglomerărilor urbane și a impactului asupra mediului, cu defalcarea investițiilor per aglomerare urbană generatoare de ape uzate; (b) necesare pentru aplicarea Directivei 98/83/CE; (c) necesare pentru a răspunde nevoilor care decurg din Directiva (UE) 2020/2184, în special în ceea ce privește parametrii de calitate revizuiți, stabiliți în anexa I la directiva menționată.			
				3. O estimare a investițiilor necesare pentru reînnoirea infrastructurilor existente de epurare a apelor uzate și de alimentare cu apă, inclusiv a rețelelor, bazată pe vechimea acestora și pe planuri de amortizare.	Nu		
				4. Indicarea unor posibile surse de finanțare publică, atunci când aceasta este necesară pentru completarea veniturilor din taxe de utilizare.	Nu		
2.6. Planificare actualizată a gestionării deșeurilor	FC	RSO2.6. Promovarea tranziției la o economie circulară și	Da	Existența unuia sau mai multor planuri de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu articolul 28 din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului, care acoperă întreg teritoriul statului	Da	http://www.mmediu.ro/categorie/documente-de-planificare-pngd-pjgd/239 Metodologia pentru elaborarea,	Planul Național de Gestionare a Deșeurilor a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017. Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor (PJGD) și Planul de Gestionare a Deșeurilor București (PGDMB) îndeplinesc toate cele patru criterii

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
		eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor		membru și care includ(e): 1. O analiză a situației actuale a gestionării deșeurilor în entitatea geografică în cauză, incluzând tipul, cantitatea și sursa deșeurilor generate, precum și o evaluare a evoluției lor viitoare ținând seama de impactul preconizat al măsurilor prevăzute în programul (programele) de prevenire a generării de deșeuri, elaborat(e) în conformitate cu articolul 29 din Directiva 2008/98/CE.		monitorizarea, evaluarea și revizuirea PJGD și a planului de gestionare a deșeurilor pentru municipiul București http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2019-02-04_Anexa_OM%20FINALA.pdf	pentru condiția favorizantă, pe baza furnizării metodologiei pentru elaborarea PJGD (Ordin MMAP nr.140/14.02.2019). PJGD/PGDMB conțin: - o secțiune privind situația existentă – fiind prezentate datele socio-economice și datele privind generarea și gestionarea deșeurilor. - o secțiune privind planificarea gestionării deșeurilor. - o secțiune privind Program de prevenire a generării deșeurilor.
				2. O evaluare a sistemelor existente de colectare a deșeurilor, incluzând teritoriul și materialele care fac obiectul unei colectări separate și măsuri de îmbunătățire a funcționării acestora, precum și o evaluare a necesității de noi sisteme de colectare.	Da	http://www.mmediu.ro/categorie/documente-de-planificare-pngd-pjgd/239	PJGD/PGDMB conține: - o secțiune privind o evaluare detaliată a schemelor existente de colectare separată a deșeurilor municipale. - o secțiune privind un plan de acțiune cu măsurile de îmbunătățire a sistemelor de colectare separată și necesitatea unui nou sistem de colectare.
				3. O evaluare a deficitului de investiții care să justifice necesitatea închiderii unor instalații de deșeuri existente și a suplimentării sau modernizării unor infrastructuri de gestionare a deșeurilor, cu informații privind sursele de venituri disponibile pentru a acoperi costurile de exploatare și de întreținere.	Da	http://www.mmediu.ro/categorie/documente-de-planificare-pngd-pjgd/239	PJGD/PGDMB conține: O secțiune privind prezentarea analizei alternativei selectate a instalațiilor și investițiilor propuse pentru gestionarea deșeurilor și a schemei fluxului deșeurilor municipale. De asemenea, se regăsesc și instalațiile care necesită închidere/refacere a amplasamentelor. Totodată, pentru alternativa selectată se prezintă un rezumat al costurilor de investiții și operare

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				4. Informații privind criteriile de localizare aferente modului în care se va determina identificarea amplasării viitoarelor situri, precum și informații cu privire la capacitatea viitoarelor instalații de tratare a deșeurilor.	Da	http://www.mmediu.ro/categorie/documente-de-planificare-pngd-pjgd/239	La secțiunea III.5 din PNGD sunt prezentate investițiile noi estimate la nivel de județ/Municipiul București, cu evidențierea instalațiilor care urmează a deservi numai un județ sau mai multe județe, în tabelul III-29 fiind menționate investiții propuse la nivel de județ.
2.7. Cadru de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare care fac obiectul unei cofinanțări din partea Uniunii	FEDR	RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Da	Pentru intervențiile prin care sunt sprijinite măsurile de conservare a naturii care au legătură cu ariile Natura 2000 care fac obiectul Directivei 92/43/CEE a Consiliului: Existența unui cadru de acțiune prioritară în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43/CEE, care include toate elementele prevăzute în modelul de cadru de acțiune prioritară pentru perioada 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre, inclusiv identificarea măsurilor prioritare și o estimare a nevoilor de finanțare.	Da	Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în România http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf	România a elaborat un Cadru de acțiune prioritar (CAP) pentru Natura 2000 în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43 / CEE. Acesta include toate elementele cerute de formatul standard pentru cadrul de acțiune prioritar pentru 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre. Cadru de Acțiune Prioritar (CAP) pentru Natura 2000 conține o secțiune E dedicată cu privire la identificarea măsurilor prioritare și estimarea nevoilor de finanțare pentru perioada 2021-2027.

5. Autorități responsabile de program

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele

Autorități responsabile de program	Numele instituției	Persoana de contact	Poziție	E-mail
Autoritatea de management	Ministerul Investițiilor și Proiectelor	Oana Arat	Director general	oana.arat@mfe.gov.ro
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit (organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României)	Lucian Dan Vlădescu	Președinte	autoritateadeaudit@rcc.ro
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor - Autoritatea de Certificare și Plată	Lucia Crăciun	Director General	lucia.craciun@mfinante.gov.ro
Funcția Contabilitate în cazul în care această funcție este acordată unui alt organism decât autoritatea de management	Ministerul Finanțelor - Autoritatea de Certificare și Plata	Lucia Craciun	Director General	lucia.craciun@mfinante.gov.ro

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei

Referință: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

6. Parteneriat

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

Asigurarea parteneriatului în procesul de programare și gestionare a fondurilor europene reprezintă o precondiție pentru elaborarea unor documente de programare solide, bazate pe prioritățile stabilite la nivel european, național și regional în vederea punerii în practică a unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv în viața cetățenilor și în reducerea diferențelor de dezvoltare la nivelul UE.

În acord cu prevederile art. 8 din RDC, RO și-a îndeplinit obligația de a organiza și implementa principiul parteneriatului cu implicarea partenerilor relevanți, în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al CE privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul FESI.

Astfel, pentru creșterea implicării partenerilor în derularea activității structurilor partenariale și pentru derularea unor procese de consultare eficiente și participativă, pe baza Regulamentului nr.240/2014, a fost elaborat Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune. Acest document stabilește o serie de norme, principii și reguli de bază care ghidează funcționarea structurilor partenariale cu rol consultativ în procesul de programare și gestionare a fondurilor europene privind coeziunea, cu impact predilect asupra cadrului de programare 2021-2027. Documentul a fost utilizat în organizarea parteneriatului și diseminat în rândul membrilor structurilor partenariale cu rol consultativ în procesul de programare a fondurilor europene privind coeziunea prin comunicare directă, în cadrul reuniunilor partenariale, prine-mail, precum și prin afișare pe web-site-ul MIPE (<http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/6588501da9e75a7d8003d010af3b03fd.pdf>).

Preocupările pentru asigurarea parteneriatului au început în mai 2019, când MIPE a demarat pregătirea cadrului partenerial prin constituirea a 5 grupuri partenariale aferente Obiectivelor de Politică prevăzute la nivelul propunerii de RDC pentru perioada 2021-2027. Ca urmare, în luna noiembrie 2019, MIPE a organizat reuniuni ale acestor grupuri în care a fost prezentată și dezbătută logica intervenției pe fiecare OP. Documentele au fost publicate pe site-ul MIPE, la secțiunea Perioada de Programare 2021-2027, astfel încât să se asigure transparența dezbaterilor și posibilitatea de consultare a tuturor părților interesate.

În data de 28.11.2019, MIPE a organizat un eveniment de amploare vizând consultarea asupra viitoarei perioade de programare – 2021-2027, eveniment la care au participat reprezentanți ai mediului de afaceri, societății civile, autorităților publice centrale și locale, beneficiari de fonduri europene.

Odată cu stabilirea arhitecturii documentelor de programare și a cadrului instituțional de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027, începând cu luna martie 2020, s-a trecut la etapa de constituire a cadrului partenerial la nivelul fiecărui PO și a Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP). Astfel, în perioada 20.05.2020 – 05.06.2020, MIPE a derulat Apelul Național pentru exprimarea interesului privind participarea în cadrul procesului de consultare partenerială pentru elaborarea documentelor programatice pentru perioada 2021-2027 (<http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>).

Selecția partenerilor s-a efectuat în conformitate cu prevederile Codului Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune, principiile de bază privind identificarea partenerilor relevanți fiind următoarele: principiul reprezentativității; principiul echilibrului intereselor; principiul implicării active; principiul responsabilității și principiul regularității participării. De asemenea, prin metodologia internă de selecție a partenerilor, au fost stabilite criteriile specifice procesului de programare a fondurilor europene, precum: relevanța obiectului de activitate pentru domeniile de intervenție ale fondurilor europene; recunoașterea organizației la nivel național; nivelul de specializare; experiența anterioară; performanța; capacitatea de reprezentare; capacitatea de planificare strategică; integritatea; susținerea politicilor privind principiile orizontale ale UE. Totodată, metodologia conține formulare de candidatură care au fost completate de către cei care doreau să devină membri în structurile partenariale, precum și grile de evaluare pe baza cărora s-a făcut selecția candidaților, acestea fiind publicate pe site-ul MIPE în vederea asigurării unui proces de selecție transparent. De asemenea, comisiile de selecție a candidaturilor și de soluționare a contestațiilor au fost aprobate prin ordin de ministru.

În urma apelului public lansat pe site-ul MIPE, au fost înregistrate 230 de candidaturi, reprezentând 735 de solicitări de participare la structurile partenoriale, atât din mediul social (asociații, fundații, sindicate, patronate, organizații și forme asociative), cât și din mediul economic (societăți pe acțiuni, societăți cu răspundere limitată).

La nivelul CCMAP au fost selectați să participe partenerii care și-au exprimat opțiunea de a fi membri ai acestei structuri partenoriale și care, totodată, au obținut punctajele cele mai mari la nivelul candidaturilor pentru programe, cu asigurarea reprezentării echilibrate a partenerilor sociali, societății civile și mediului academic pe domeniile majore aferente PO, cu luarea în considerare a unui procent de reprezentare public/privat (parteneri) de 55% (mediul public) versus 45% (mediul privat/parteneri). Astfel, la nivelul CCMAP, din cele 67 de entități membre, 31 reprezintă parteneri selectați din mediul privat.

Procesul de selecție a partenerilor s-a finalizat pe data de 20.07.2020, când MIPE a afișat listele finale cu organizațiile/entitățile selectate în cadrul structurilor partenoriale pentru elaborarea programelor și a AP.

Totodată, pentru asigurarea unei consultări tematice, la nivel orizontal cu cele mai relevante categorii de beneficiari ai fondurilor europene, urmare a adoptării Memorandumului cu tema: Rezultatele celei de a 5-a runde de negocieri informale între autoritățile române și CE privind documentele naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene 2021-2027 (2.12.2019) au fost constituite prin Decizii ale Primului Ministru 3 Comitete Consultative dedicate parteneriatului cu: mediul de afaceri; societatea civilă și autoritățile locale.

În data de 31.07.2020, MIPE a publicat în consultare publică, pe site-ul instituției, prima variantă a propunerilor de documente de programare specifice perioadei 2021-2027 în vederea transmiterii de comentarii, observații sau propuneri pe marginea acestora la o adresă de e-mail dedicată parteneriat.programare@mfe.gov.ro. De asemenea, în vederea facilitării comunicării, au fost create adrese de e-mail specifice fiecărui program (ex: podd@mfe.gov.ro).

De asemenea, în perioada 18-27.08.2020 s-au derulat consultări publice pe prima versiune a documentelor de programare la nivelul tuturor structurilor partenoriale constituite, la care au participat 945 de reprezentanți ai instituțiilor publice, ai societății civile, mediului academic și economic.

În luna septembrie 2020, au fost convocate și Comitetele Consultative tematice privind mediul de afaceri și societatea civilă și au fost prezentate documentele de programare, prilej cu care au fost primite o serie de comentarii și propuneri care au fost atent analizate și avute în vedere la definitivarea primului draft al programelor și AP.

Structura partenerială PDD

Elaborarea PDD 2021-2027 a fost coordonată de MIPE, cu respectarea și aplicarea principiului parteneriatului, și a presupus o cooperare strânsă cu autoritățile publice responsabile de politicile domeniilor finanțate prin program, precum și cu principalele tipuri de beneficiari, și alți reprezentanți ai societății civile, mediului academic și socio-economic implicate sau vizați de acțiunile finanțabile prin PDD.

În vederea definitivării componentei structurii partenoriale de la nivelul PDD, pe lângă partenerii sociali selectați în cadrul Apelului național, au fost desemnați prin ordin comun de ministru reprezentanți ai principalelor instituții implicate în procesul de elaborare a PDD, după cum urmează: MAMP, MAI și IGSU, STS, ME, MDLPA, MAPN, SGG.

De asemenea, la elaborarea programului au fost implicate și alte instituții/entități precum: ANAR, ANM, operatorii naționali de transport și distribuție energie (gaz), Transelectrica, operatorii de distribuție concesionari ai serviciului public de energie electrică, reprezentanți ai IMM-urilor și ai întreprinderilor mari.

Consultări publice

De-a lungul anilor 2020 și 2021, au avut loc o serie de consultări cu parteneri instituționali și din societatea civilă, având ca teme: apă/apă uzată, deșeuri, biodiversitate, situri contaminate, calitatea aerului, riscuri și energie. Totodată, în luna octombrie 2020, PDD a fost publicat pe site-ul MIPE și transmis în cadrul grupului de lucru PDD, primindu-se o serie de propuneri/observații care au fost analizate și inserate, în măsura în care acestea se înscriau în obiectivele de program și de eligibilitate a fondurilor.

La dezbateră publică din data de 27 august, au participat 107 persoane/entități, reprezentanți ai instituțiilor publice cu atribuții în domeniile de interes acoperite de PDD, cât și reprezentanți ai principalilor beneficiari, ai societății civile, ai mediului de afaceri etc., Ca urmare a desfășurării acestui proces amplu de consultare publică, au fost primite o serie de contribuții, acestea fiind analizate și parțial preluate la nivelul Programului. MIPE a centralizat propunerile primite.

Cea de-a doua versiune a programului a fost supusă consultării publice în perioada 07-21 ianuarie 2022. Procesul de consultare pe marginea PDD a evidențiat faptul că intervențiile propuse în cadrul programului corespund în cea mai mare parte nevoilor potențialilor beneficiari în domenii precum: apă/apă uzată, deșeuri, calitatea aerului, situri contaminate, riscuri. Propunerile și răspunsurile către parteneri au fost publicate la adresa <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>

Un interes deosebit a fost manifestat din partea următoarelor categorii de parteneri:

- instituții publice centrale - în special pentru intervențiile care vizează riscurile și biodiversitatea
- mediul academic (universități) - în special pentru intervențiile privind deșeurile și biodiversitatea
- asociații și organizații non-guvernamentale (APPE, WWF Romania, Bankwatch, CNR-CME, Servelect) - pentru intervențiile din sectorul apă/apă uzată, biodiversitate și intervenții în sectorul energiei

Propunerile/observațiile din partea partenerilor au fost contribuit la definitivarea intervențiilor în domeniile menționate, cu respectarea obiectivelor de program dar și de eligibilitate a fondurilor.

Asigurarea parteneriatului în etapa de implementare a PDD.

AM PDD va iniția constituirea de grupuri de lucru/sub-comitete de monitorizare pe diverse tipuri de măsuri finanțate în cadrul PDD, constituite din membri ai CM PDD, instituții relevante, parteneri sociali, alte entități relevante. Aceste grupuri de lucru vor avea un caracter consultativ și au rolul de a asigura informații esențiale în vederea armonizării procesului de implementare a programului la nevoile pieței.

7. Comunicare și vizibilitate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Vizibilitatea PC rămâne o prioritate majoră, principalul obiectiv fiind informarea imediată, corectă și transparentă a factorilor relevanți cu privire la finanțarea nerambursabilă și la impactul pozitiv al investițiilor PDD.

Activitățile de comunicare vor fi coordonate la nivel național în baza unui document strategic cu caracter orientativ, care va urmări acțiuni unitare, coerente și predictibile. Documentul final va fi diseminat odată cu aprobarea PO, fiind suspus în prealabil dezbaterii și avizării la nivelul PO.

Un portal unic pentru fondurile europene va oferi acces la toate PO din RO, incluzând obiective, activități, oportunitățile de finanțare și rezultate. PDD va dispune de o secțiune dedicată, disponibilă în cel mult 6 luni de la aprobarea PO.

A fost desemnat un responsabil pentru comunicarea PDD, membru al rețelei INFORM EU și responsabil cu schimbul de informații privind vizibilitatea, transparența și activitățile de comunicare ale PO.

Obiective generale

Promovarea rolului și contribuției PDD la nevoile de dezvoltare din sectoarele: adaptarea la schimbările climatice, prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate, prevenirea și gestionarea riscurilor;

Asigurarea transparenței privind obiectivele PDD, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute;

Sprijinirea potențialilor beneficiari PDD cu informații utile în elaborarea și implementarea proiectelor.

Obiective specifice

Creșterea notorietății PDD pentru finanțarea în domeniile vizate și asigurarea vizibilității operațiunilor de importanță strategică, care se vor regăsi în planurile de comunicare;

Informarea categoriilor de public țintă cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării PDD;

Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor.

Prin urmare, în procesele de elaborare a ghidurilor solicitantului vor fi implicate toate părțile interesate/vizate.

Grupuri țintă

Potențiali beneficiari și beneficiari;

Multiplicatori de informație;

Publicul larg.

Canale de comunicare

Portalul unic prevăzut (www.fonduri-ue.ro) și site-ul instituțional mfe.gov.ro;

Media tradițională - conferințe / comunicate de presă, *infotrip*-uri/vizite privind modalitățile de accesare a fondurilor puse la dispoziție/proiecte de succes;

Social media;

Structura de comunicare a MIPE, prin biroul de presă și helpdesk;

Materiale de informare/promovare;

Campanii de promovare, evenimente și seminarii pentru a asigura vizibilitatea PDD în rândul publicului specializat și larg;

Rețeaua națională a responsabililor cu comunicarea, formată de MIPE cu implicarea tuturor PO.

Activitățile de comunicare ale PDD se vor implementa prin contribuția responsabilului cu comunicarea,

inclusiv pentru elaborarea planului de comunicare, în corelare cu documentele strategice propuse de MIPE și în colaborare cu structura de comunicare a MIPE și coordonatorul național.

Pentru vizibilitatea OIS, după caz: menținerea unei legături strânse și organizarea de acțiuni de comunicare comune cu beneficiarii; includerea unor componente în campaniile de promovare ale PDD; asigurarea reprezentării în media; diseminarea informațiilor relevante în mediul online, inclusiv prin marcarea distinctă a OSI în lista de operațiuni.

Bugetul previzionat pentru comunicarea dedicată PDD este de 1,65 mil. euro, alocare din P2 POAT, detaliat în planul de comunicare dedicat PDD. De asemenea, pentru susținerea activităților de comunicare orizontală, în cadrul P.2 din POAT este prevăzut un buget de aprox. 6 mil. euro.

Indicatorii pentru monitorizarea și evaluarea acțiunilor PDD vor viza:

Evenimente de informare și comunicare organizate cu potențialii beneficiari, beneficiari și alți actori interesați în implementarea PDD, inclusiv pe marginea operațiunilor de importanță strategică din domeniu;

Afișări pagină PDD în portalul unic/followers pagină Facebook.

Procesul de comunicare al PDD va fi monitorizat prin planurile anuale de acțiuni.

MIPE va elabora un ghid de identitate vizuală, cu elemente vizuale obligatorii pentru materialele de comunicare și publicitate pentru toate operațiunile cofinanțate în cadrul PO. Ghidul va fi aplicabil la nivel național

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Referință: articolele 94 și 95 din RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	Da	Nu
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în cadrul priorităților, în conformitate cu articolul 94 din RDC	☐	☒
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza finanțărilor nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC	☐	☒

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorია de regiune	Proporția estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune vizată (vizate)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod(1)	Descriere	Cod(2)	Descriere			

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

B. Detalii pe tip de operațiune

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)

2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.

3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.

Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoria de regiune	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune vizat (vizate)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat care este utilizat pentru rambursarea beneficiarului (beneficiarilor)
					Cod (1)	Descriere		Cod (2)	Descriere		

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune

Ca și operațiuni de importanță strategică, prin PDD se va acorda sprijin financiar pentru tipuri de acțiuni cum ar fi:

- dezvoltarea rețelelor inteligente de electricitate (Smart Grids) buget euro FEDR 150.000.000 euro + 26.470.588 euro co-finanțare națională, timp de implementare 2021-2029;
- investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU - buget euro FEDR 2.210.000.000 euro + FC 135.110.376 euro + 592.665.564 euro co-finanțare națională, timp de implementare 2021-2029;
- îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vedere asigurării tranziției spre economia circulară – FC 240.000.000 euro + 240.000.000 euro co-finanțare națională, timp de implementare 2021-2029;
- îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive – FEDR 25.000.000 euro + 4.411.765 euro co-finanțare națională, timp de implementare 2021-2029;
- investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate – FEDR 40.000.000 euro + 7.058.824 euro co-finanțare națională, timp de implementare 2021-2029.

DOCUMENTE

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
Evaluarea strategica SEA	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Masuri monitorizare SEA Rezumat nontehnic SEA Declaratia SEA Consultari publice	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa linkuri	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Anexa linkuri	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Autoevaluarea conditia favorizanta Carta Drepturilor	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Autoevaluarea conditia favorizanta Carta drepturilor	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Autoevaluarea conditia favorizanta dizabilitati	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Autoevaluarea conditia favorizanta dizabilitati	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Formular identificare financiara	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Formular identificare financiara	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
DNSH	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	DNSH PDD DNSH screening PDD	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Cadrul de performanta	Informații suplimentare	26.10.2022		Ares(2022)7464043	Cadrul de performanta	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina
Programme snapshot 2021RO16FFPR001 1.2	Instantaneu de stare a datelor înainte de trimitere	27.10.2022		Ares(2022)7464043	Programme_snapshot_2021RO16FFPR001_1.2_ro.pdf Programme_snapshot_2021RO16FFPR001_1.2_ro_en.pdf Programme_snapshot_2021RO16FFPR001_1.2_en.pdf	27.10.2022	CIOCANEL, Florentina